

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

IX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gegužės (May) 19 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 20 (242)

Didingi Verkių rūmai, prie Neries, netoli Vilniaus

Dėl Alto Pasiūlymų Vlikui

Iš to, kas spaudoje buvo pas-
kelbta apie Alto trijulės patari-
mus Vliką sudarantioms grupėms,
galima pasidaryti kai kurias išva-
das:

1. Alto Vykdomasis Komitetas
konstatuoja, kad Vliko organiza-
cinė struktūra ir personalinė su-
dėtis reikalauja skubių ir radika-
lių reformų.

2. Vliko Vykdomoji Taryba tu-
rėtų būti sudaryta iš kvalifikuotų
darbininkų, nežiūrint jų partinio
priklausomumo.

3. Vliko Vykdomąją Tarybą pa-
likti Europoje.

4. Vliko būstinės klausimą sprę-
sti, pagal reikalą ir aplinkybes.
Taip persitvarkiusį Vliką Al-
tas pripažintų jį vyriausiu lietuvių
politinės valios reikėju.

Čia Altas sąmoningai ar nesą-
moningai, neišryškino, kokių lie-
tuvių: laisvojo pasaulio ar ir oku-
puotojo krašto lietuvių politinę
valią?

Šis klausimas kėlė ir kels rimtų
ginčų. Todėl jo neišspręsto nega-
lima palikti.

Mano giliausiu įsitikinimu, Vli-
kas, neturėdamas ryšio su kovo-
jančia Tauta, negali daryti esmi-
nių sprendimų jos vardu. Ši teisi-
s priklausau ir priklausys Lietuvos
rezistencijos dabartinei ir būsi-
mos vadovybės.

Ryšio su kraštu palaikymas yra
sunkus ir rizikingas. Jis gali ka-
stuoti ir gyvybių. Tačiau laisvės
kova okupuotame krašte kasdien
pareikalauja dešimties geriausių
kovotojų gyvybių, tad kodėl tie,
kurie imasi šiai kovai vadovauti,
negalėtų, bent dešimtajai dalimi
rizikuoti?

Vien asmenų ar vietovės pakei-
timu, Vliko problemos neišspręsi-
me. Rezistencinės grupės dabarti-
niame Vlike seniai yra praradu-
sios rezistencinės organizacijos
charakterį ir savybes. Jos neturi
nė mažiausios teisės kalbėti tos
rezistencijos vardu, apie kurią
beveik nieko nežino. Tačiau reika-
las nėra be išeičios. Yra lietuvių
laisvajame pasaulyje, kuriame
Lietuvos laisvei jokia kaina nėra
perdidelė. Kodėl nesudaryti jiems
sąlygas ir reikiama paramą?

Lietuvių Fronto, Lietuvos Re-
zistencinės Santarvės ir Lietuvos
Atgimimo Sąjūdžio narių tarpe
tokių pasiryžusių rasis ne dešim-
tys, bet šimtinės. Tik sudarykime
jiems sąlygas ir parodykime nuo-
širdams pasitikėjimą!

Argi reikia įrodinėti, kad par-
tiniu pagrindu sudarytas Vlikas,

niekad negalėjo ir negalės vado-
vauti Lietuvos rezistencijai, kuri
yra tvarkoma geležinės drausmės
ir paslapties laikymo dėsniais. Re-
zistencija yra savarankiška veik-
los sritis, kuri turi kooperuoti tiek
su partijomis, tiek su diplomatija,
bet jokių būdu negali būti jiems
subordinuota.

Kyla klausimas, kaip praktiš-
kai išspręsti dabartinės Lietuvos
rezistencijos reprezentavimą lais-
vajame pasaulyje?

Kiekviena atveju šis spren-
dimas priklauso Lietuvos rezistencijos
vadovybei krašte. Jeigu Vli-
kas turėtų ryšį su ja, jis galėtų jai
daryti kai kurių pasiūlymų bei
sugestijų. Neturėdamas ryšio, jis
ir to padaryti negali. Todėl nieko
kito nelieta, kaip atsakyti vado-
vavimo Lietuvos rezistencijai, ku-
ris praktiškai nėra įmanoma.

Alto pasiūlymuose Vlikui, nei-
šryškintas ir kitas svarbus mo-
mentas, būtent: nieko nepasaky-
ta dėl Vliko ir diplomatų santykių.
Nesustodamas ilgiau ties šiuo
klausimu, norėjau, tačiau, atkreip-
ti dėmesį, kad jų pareiga būtų,
kaip galima greičiau, pateikti ko-
ordinuotą visų diplomatų nuomo-
nė, dėl savo teisinės ir faktiškos
padėties, kuri apsaugotų lietuviš-
ką visuomenę nuo tokių "teisės ir
moralės žinovų" a la Meškauskas
ir kitų.

Nežiūrint čia sumintų trūkumų,
Alto pasiūlymus Vliką sudarantioms
grupėms, reikia laikyti
pozityvia pastanga, siekiant Lie-
tuvos laisvinimo veiksmų koordi-
nacijos ir darnumo.

Vyt. Staneika

Okupuotoje Lietuvoje

— Vilniaus Dailės Instituto di-
rektoriumi yra dailin. Vytautas
Mackevičius.

— Vilniaus Dailės Muziejaus
direktoriumi yra Pr. Gudynas.

— Komunistų partijos organo
"Tiesos" redaktoriaus pavaduo-
tojai yra: J. Karosas ir P. Griškevi-
čius. J. Karosas žinomas iš anų
laikų, kaip aktyvus komunistas.
Pačius reikalus tvarko Zymanas,
žydų tautybės ir žinomas aktyvus
komunistas, anais laikais dirbęs
lietuvių kalba ėjusio dienraščio
"Apžvalga" redakcijoje. Jo brolis
advokatas taip pat aršus komunis-
tas.

— Lukšiuose (Šakų aps.) įs-
teigtas kolchozas ir laikomas vie-
nas pavyzdgingiausių, kurio vedė-

ju yra Kostas Gliks ir pavaduo-
tojai — Bubilaitis ir Jakšys. Galvijų
vedėjas — Ulinskas ir pavaduo-
tojas — Mockaitienė, Mauzaitė ir
Sprindžiuvienė. Sodininkystės ve-
dėjas — Pušinaitis, zootechnikas
— Kaznauskas. Ūkio agronomais
yra — Totilaitė ir Išganaitis. Se-
niūnu — Juodulaitis.

— Vilkaviškio rajono prokuro-
ru yra aršus komunistas ir nebaigęs
jokio mokslo, Krašauskas.

— Anykščių vidurinė mokykla
pavadinta Jono Biliūno vardu ir
vedėju yra J. Stundžia.

— 1945 m. balandžio 6 d. yra
įsteigti Bibliografijos rūmai, kurie
vadinami LTSR knygų rūmai, ku-
riems vadovauja M. Ruzgytė ir
padeda bibliotekininkės — B. Gry-
baitė ir J. Micienė. Tikslas rūpi-
tis bibliotekomis ir knygų propa-
gavimu, kuri neperkama, o bruo-
kama, kai kiekviena leidžiama
knyga atmiesta komunizmu, ir ja
nuodijamas jaunimas.

— Grožinės literatūros leidyk-
los vyr. direktoriumi yra, kaip ir
anksčiau buvo rašyta, aršus komu-
nistas, telšietis Tornau. ir di-
rektoriumi Čekys.

— Klaipėdoje Mokytojų insti-
tute ir Mokytojų seminarijoje,
kurį laiką dėstė dr. Užpurvis, gim-
nazijoje — Bajoras, Bruzdėlinai-
tis, Grudzinškas, Labrencaitis. Yra
septynios pradinės mokyklos, ku-
riose mokinių nėra tiek daug ir
dauguma rusų vaikai. Septintojo
mokykloje vedėja — Liaudinskytė,
ketvirtoji — Ona Simonaitytė,
penktoji — Marija Purvinienė.
Spauda rašo, kad yra trys vidur-
inės mokyklos. Žinoma, jie čia
turbūt įskaito ir žurninkų mokyk-
lą ir mokytojų seminariją. Tre-
čioji gimnazijos direktoriumi bu-
vo rašytojas Saliamonas Šmerau-
skas — Salyš—Semerys. Buvusi
Liepojaus gatvė pavadinta Mon-
tės ir joje Nr. 43 yra Kultūros na-
mai, kuriuose, apart raudonojo
kampelio ir skaityklos, daugiau
nieko nėra.

— Bolševikai Klaipėdos krašte
pristėgė įvairių namų, pav., Prie-
kulėje — senelių ir invalidų na-
mus, Plikiuose — invalidų, Kin-
tuose — senelių ir kitur. Bet tie
seneliai bei invalidai, tai daugu-
moje rusai ir vietos komunistai.

Priekulėje įkurtas kolchozas ir
pavadintas Gegužės 1-sios kolek-
tyvinių ūkių ir vedėju F. Gulbi-
nas, seniūnu — A. Meizys, de-
šimtininku — J. Žadeikis. Kai
kurie valščiai turi du ūkius, bet
vadovauja rusai.

— Klaipėdoje, buv. trašų fab-
rikas "Union", pavadintas "Arto-
jas", vilnionių audinių fabrikas

"A. B. Memel", pavadintas "Tri-
nyčiai", konditerijos gi fabrikas
"Lascha", pavadintas "Gegužės
pirmosios" vardu. Eilė ir kitų fab-
rikų jau naujais vardais — "Gul-
bė", "Liejins", "Syrius" ir kt.
Bet kas, darbo yra, o viskas eina
Rusijos gilumon, ir vietoje nieko,
ir niekad taip darbininkai nebuvo
nuplyšę, kaip prie bolševikų, o
apie valgytą negali būti ir kal-
bos. Vietos gyventojai nudriskę,
išbadėję, kad kiekvieną dieną po
kelias laidotuves vyksta, o jų tuš-
tumas papildoma iš Rusijos kacapai.
Šiaip propagandoje geriausiai, ir
tas spaudoje, bet ne Klaipėdos, o
kitų miestų, kai šie laikraščiai
neleidžiami įvežti. Bendrai, Klaipė-
dą išskirta ir jai jėgimas be do-
kumentų negalimas, bet ir taip
tik iš tikrųjų partiečiai gali įvažiuo-
ti. Ir šiaip į kiekvieną miestą be
leidimo negalima.

KANADOS MAŽOSIOS LIETU- VOS BICIULIŲ DRAUGIJOS Centro Valdybos pasisakymas Mažosios Lietuvos reikalais

MLBD - ja įsistėgė Kanadoje
ir kituose pasaulio kraštuose tiks-
lu moraliai ir materialiai remti
specifinius mažalietuvių reikalus
bei stiprinti jų politinę kovą už
Mažosios Lietuvos (ML) išlaisvi-
nimą iš svetimųjų jungo ir sujung-
imą su Didžiąja Lietuva.

Stiekiami užsibrėžę tikslų, Ka-
nados Mažosios Lietuvos Biciulių
Draugija, be daugelio kitų darbų:

1. Telkė lešas mažalietuvių rei-
kalams, tiek šelpdama pavienius
žmones, tiek jų organizacijas ar
spaudą;

2. Aktyviai rėmė visuomenės
reikalavimą įsileisti į Vliką pilna-
teisiu nariu ir ML atstovą;

3. Suorganizavo ir finansavo
ML Tarybos pirmininko E. Simo-
naičio kelionę į Kanadą ir JAV-es,
kad pagyvinus politinį ML klausim-
ą ir tuo reikalu įteiktus memo-
randumą JAV Užsienio Reikalų
Ministerijai.

Tais savo darbais KMLBD - ja
įrodė, kad jos veikla yra pavesta
išimtinai ML ir mažalietuvių la-
bui. Kiekvienas mažalietuvių lai-
mėjimas buvo karštai pasveikin-
tas, kiekvienas pralaimėjimas su-
lankė paguodos žodžio. Siekta tik
to, kas gali padėti ML vedamai
laisvinimo kovai ir galutinam jos
sujungimui su Didžiąja Lietuva.

Iš kitos pusės laukta to paties
— tik pozityvaus, konstruktyvaus
darbo ML laisvinimo srityje. Ti-
kėtasi, kad ML atstovas, įsijungęs
į politinį lietuvių darbą, padės
jungti beirstančias gretas, lipdyti
skylančias puses, šaldyti įkaitu-
siusius. Su apgailestavimu ten-
ka paminėti priešingą ML atstovų
laikyseną Vlike, kaip:

1. Balsavimą už panaikinimą
Revendikuojamų Sričių Tarnybos,

tos tarnybos, specialiai įsteigtos
ML reikalams puoselėti ir skirtos
MLT atstovui;

2. Pasisakymą prieš Tautos Fon-
do Tarnybą, tuo įsivieliant į parti-
nes grumtynes;

3. Aktyvų įsijungimą į Vliko
"pasiuntinybės" steigimą Bonno-
je;

4. Visišką ML klausimo kėlimo
vengimą ir jos reikalų nagrinėji-
mo migdomą, paskutiniu laiku net
išstumiant ML žmones ar jos bi-
čiulius iš Vlikui ir VT artimų sri-
čių.

Toks ML atstovų kryptimas į
partiškumus ir atsigrėžimas nuo
savo tiesioginių uždavinių, sukėlė
abejojimą ir nepasitikėjimą ML
reikalais KMLBD - jos narių tar-
pe. Tokia ML atstovų laikysena
yra pavojus sužlugdyti bičiulių
draugijas ir visiškai sustabdyti
ML organizacijų ar jos žmonių rė-
mimą.

Tat KMLBD - jos Centro Val-
dyba maloniai pageidauja, kad ML
atstovai bendruose lietuvių orga-
nuose laikytųsi neutraliai vidaus
pobūdžio ginčuose ir visų labiau-
siai užsimtų ML sričių ir klausim-
ų puoselėjimu, jos medžiagos
surinkimo bei nutiesimo kelio į
darnų visų lietuvių sugyvenimą ir
jėgų sutelkimą mūsų pagrindini-
am tikslui — Mažosios ir Didžio-
sios Lietuvos išlaisvinimui.

Kanados MLBD - jos
Centro Valdyba

IŠ VISO PASAULIO

Pasirašyta Austrijos
taikos sutartis

Praeię sekmadienį Vienoje, ka-
rališkuose Belvederio rūmuose ke-
turi užs. reik. ministrai, iškil-
mingai pasirašė Austrijos taikos
sutartį, kuri suteikia Austrijai pil-
ną nepriklausomybę. Pagal pasi-
rašytą sutartį, okupacinės kariuo-
menės privalo išvykti iš krašto ne
vėliau, kaip po 90 dienų nuo su-
tarties ratifikavimo, kuris numa-
tomas apie šiu metų galą. Austri-
ja sutarty pasizada laikytis neut-
ralumo. Jai leidžiama turėti 35
tūkst. vyrų kariuomenę. JAV val.
sekret. Dulles spaudžiant ir ru-
sams padarius nuolaidų, buvo pa-
lankiai išspręstas reparaacijų kla-
simas. Pasirašant sutartį, visame
krašte skambėjo bažnyčių varpai,
o vakare austrai džiaugsmingai
šventė savo nepriklausomybės at-
gavimą. Vakariečių ir rusų oku-
pacinės kariuomenės pradėjo ruoš-
tis evakuacijai. Rusų kariai ir jų
šeimos skuba pirktis drabužius ir
kitus reikmenis, kurių, jie žino,
neras savame krašte.

[vyks keturių didžiųjų susitikimas
Anglams ir prancūzams spau-
džiant, prez. Eisenhoweris sutiko
dalyvauti 4 didžiųjų valstybių

konferencijoj. Vakariečių užs. reik.
ministeriai Paryžiuje parengė ir
pastūtė Sov. Sąjungai kvietimą
dalyvauti tokioje konferencijoje,
kurios tikslas būtų išlyginti nesu-
tarimus tarp komunistų ir vaka-
riečių. Sov. Sąjungos užs. reikalų
min. Molotovas prieš pasirašant
Austrijos taikos sutartį Vienoj,
pranešė vakariečių užs. reik. mi-
nisteriams, kad Sov. Sąjunga pri-
taria vakariečių pasiūlymui. Vie-
ta, laikas bei konferencijos darbo-
tvarkė dar neaptarti.

Valst. sekr. Dulles
grįžo iš Europos.

Savo viešojo kalboje jis pasi-
džiaugė pasiektais politiniais lai-
mėjimais kelionės metu. Ypač —
stambiais jo laimėjimais skaito-
ma išsuderėjimas iš sovietų suma-
žinti Austrijai reparacijas ir susi-
tarimas su prancūzais, laikyti
bendros politinės linijos Vietname,
remiant dabartinį min. pirmin.
Diem, o Bao laikyti valstybės gal-
va, iki susirinks Vietnamo parla-
mentas, kuris nuspręs jo likimą.

Komunistai sudarė savo Nato.

Varšuvoje Sovietų Sąjunga pa-
sirašė su satelitais savitarpinės
pagalbos ir bendros karinės vado-
vybės sutartį, panašią į vakarie-
čių turimą Nato. Pasirašymo me-
tu, Bulgarnas pabrėžė, kad ši su-
tartis yra atakymas vakariečiams
į jų pastangas apginkluoti vakarų
Vokietiją. Vyriausiu bendro kari-
nio štabo vadu paskirtas Sov. Są-
jungos karo ministro pavaduo-
tojas marš. Konevas. Štabo būstinė
Maskvoje.

Numušė du komunistų lėktuvus.

Netoli šiaurės Korėjos jūroje 32
kinų sovietiški Migai puolė 8 ame-
rikiečių Sabret lėktuvus. Vyko
aštuonių minučių kautynės, kurių
metu amerikiečiai numušė du ko-
munistų lėktuvus ir du sužalojo,
patys neturėdami jokių nuostolių.

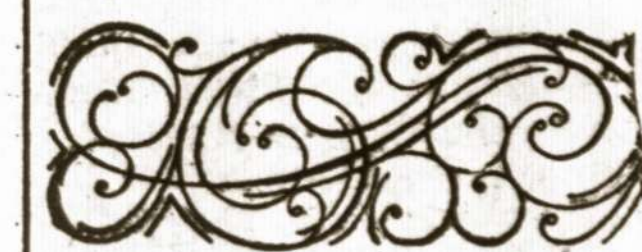
Prancūzai pasitraukė
iš šiaurės Indokinijos

Vykdydami Ženjavos paliaubų
sutartį, prancūzai pasitraukė iš
paskutinio savo posto — Haipkon-
go miesto, šiaurės Indokinijoje.
Įlėję komunistų Vietminh daliniai,
pradėjo areštus ir šaudymus. Per
garsiaakalbius ragino visus kalobo-
rantes, kurie draugavo su prancū-
zais, patiems pasiduoti į policijos
rankas.

Naujas JAV armijos
štabo vėrininkas.

Gen. Ridgway pareiškus norą
pasitraukti iš armijos štabo vir-
šininko pareigų, jo vieton presi-
dentas paskyrė iki šiol buvusį to-
limuose rytuose vyr. vadą gen. M.
Taylorą. Gen. Ridgway yra nepa-
tenkintas prezidento nusistatymui
sumažinti armiją kitų ginklų rūšių
sąskaiton.

— 00 —

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos

suvažiavimas įvyksta gegužės 28
— 29 d. d. Bostone, kur be einamų-
jų reikalų, bus ir keli pranešimai.
Renkama ir valdomieji organai.
Sąjungos pirmininku yra žinomas
Amerikos lietuvių veikėjas adv.
Antanas Lapinskas.

Briedžiai Nidoje, Lietuvos pajūryje

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

IX metal.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, gegužės (May) 19 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 20 (242)

Didingi Verkių rūmai, prie Neries, netoli Vilniaus

Dėl Alto Pasiūlymų Vliukai

Iš to, kas spaudoje buvo pas-
kelbta apie Alto trijulės patari-
mus Vliaką sudarantioms grupėms,
galima pasidaryti kai kurias išva-
das:

1. Alto Vykdomasis Komitetas
konstatuoja, kad Vliko organiza-
cinė struktūra ir personalas su-
dėtis reikalingas skubių ir radikalių
reformų.

2. Vliko Vykdomoji Taryba tu-
rėtų būti sudaryta iš kvalifikuotų
darbininkų, nežiūrint jų partinio
priklausomumo.

3. Vliko Vykdomąją Tarybą pa-
likti Europoje.

4. Vliko būstinės klausimą sprę-
sti, pagal reikalą ir aplinkybes.

Taip persitvarkiusi Vliaką Al-
tas pripažintų jį vyriausiu lietuvių
politinės valios reikėju.

Čia Altas sąmoningai ar nesą-
moningai, neišryškino, kokių lie-
tuvių: laisvojo pasaulio ar ir oku-
puotojo krašto lietuvių politinę
valią?

Sis klausimas kėlė ir kels rimtų
ginčų. Todėl jo neišspręsto nega-
lima palikti.

Mano giliausiu įsitikinimu, Vli-
kas, neturėdamas ryšio su kovo-
jančia Tauta, negali daryti esmi-
nių sprendimų jos vardu. Ši teisė
priklauso ir priklausys Lietuvos
rezistencijos dabartinei ir būsi-
moms vadovybėms.

Ryšio su kraštu palaikymas yra
sunkus ir rizikingas. Jis gali ka-
stuoti ir gyvybių. Tačiau laisvės
kova okupuotame krašte kasdien
pareikalauja dešimtimis geriausių
kovotojų gyvybių, tad kodėl tie,
kurie imasi šiai kovai vadovauti,
negalėtų, bent dešimtajai dalimi
rizikuoti?

Vien asmenų ar vietovės pakei-
timu, Vliko problemos neišspręsi-
me. Rezistencinės grupės dabarti-
niame Vlike seniai yra praradu-
sios rezistencinės organizacijos
charakterį ir savybes. Jos neturi
né mažiausios teisės kalbėti tos
rezistencijos vardu, apie kurią
beveik nieko nežino. Tačiau reika-
las nėra be išeičios. Yra lietuvių
laisvajame pasaulyje, kuriame
Lietuvos laisvei jokia kaina nėra
perdidelė. Kodėl nesudaryti jiems
sąlygas ir reikiamą paramą?

Lietuvių Fronto, Lietuvos Re-
zistencinės Santarvės ir Lietuvos
Atgimimo Sąjūdžio narių tarpe
tokių pasiryžusių rasis ne dešim-
tys, bet šimtinės. Tik sudarykime
jiems sąlygas ir parodykime nuo-
širdaus pasitikėjimo!

Argi reikia įrodinėti, kad parti-
niniu pagrindu sudarytas Vliakas,

niekad negalėjo ir negalės vado-
vauti Lietuvos rezistencijai, kuri
yra tvarkoma geležinės drausmės
ir paslapties laikymo dėsniais. Re-
zistencija yra savarankiška veiks-
los sritis, kuri turi kooperuoti tiek
su partijomis, tiek su diplomatija,
bet jokių būdu negali būti jiems
subordinuota.

Kyla klausimas, kaip praktiš-
kai išspręsti dabartinės Lietuvos
rezistencijos reprezentavimą lais-
vajame pasaulyje?

Kiekvienu atveju šis spren-
dimas priklauso Lietuvos rezistenci-
jos vadovybei krašte. Jeigu Vli-
kas turėtų ryšį su ja, jis galėtų jai
daryti ir kokių pasiūlymų bei
sugestijų. Neturėdamas ryšio, jis
ir to padaryti negali. Todėl nieko
kito nelieka, kaip atsakyti vado-
vavimo Lietuvos rezistencijai, ku-
ris praktiškai nėra įmanoma.

Alto pasiūlymuose Vliukai, nei-
šryškintas ir kitas svarbus mo-
mentas, būtent: nieko nepasakyti
dėl Vliko ir diplomatų santykių.
Nesustodamas ilgiau ties šiuo
klausimu, norėjau, tačiau, atkreipti
dėmesį, kad jų pareiga būtų,
kaip galima greičiau, pateikti ko-
ordinuotą visų diplomatų nuomo-
nį, dėl savo teisinės ir faktiškos
padėties, kuri apsaugotų lietuviš-
ką visuomenę nuo tokių "teisės ir
moralės žinovų" a la Meškauskas
ir kitų.

Nežiūrint čia sumintų trūkumų,
Alto pasiūlymus Vliaką sudarantioms
grupėms, reikia laikyti
pozityvia pastanga, siekiant Lie-
tuvos laisvinimo veiksmų koordi-
nacijos ir darnumo.

Vyt. Staneika

Okupuotoje Lietuvoje

— Vilniaus Dailės Instituto di-
rektoriumi yra dailin. Vytautas
Mackevičius.

— Vilniaus Dailės Muziejaus
direktoriumi yra Pr. Gudynas.

— Komunistų partijos organo
"Tiesos" redaktoriaus pavaduo-
tojai yra: J. Karosas ir P. Griškevi-
čius. J. Karosas žinomas iš anų
laikų, kaip aktyvus komunistas.
Pačius reikalus tvarko Zymanas,
žydų tautybės ir žinomas aktyvus
komunistas, anais laikais dirbęs
lietuvių kalba ėjusio dienraščio
"Apžvalga" redakcijoje. Jo brolis
advokatas taip pat aršus komunis-
tas.

— Lukšiuose (Šakų aps.) įs-
teigtas kolchozas ir laikomas vie-
nas pavyzdgingiausių, kurio vedė-

ju yra Kostas Glikis ir pavaduo-
tojai — Bubilaitis ir Jakšys. Galvijų
vedėjas — Ulinskas ir pavaduo-
tojas — Mockaitienė, Mauzaitė ir
Sprindžiuvienė. Sodininkystės ve-
dėjas — Pušinaitis, zootechnikas
— Kaznauskas. Ūkio agronomais
yra — Totilaitė ir Išganaitis. Se-
niūnu — Juodulaitis.

— Vilkaviškio rajono prokuro-
ru yra aršus komunistas ir neba-
gęs jokių mokslų, Krašauskas.

— Anykščių vidurinė mokykla
pavadinta Jono Biliūno vardu ir
vedėjas yra J. Stundžia.

— 1945 m. balandžio 6 d. yra
įsteigti Bibliografijos rūmai, kurie
vadunami LTSR knygų rūmai, ku-
riems vadovauja M. Ruzgytė ir
padaeda bibliotekininkės — B. Gry-
baitė ir J. Micienė. Tikslas rūpi-
tis bibliotekomis ir knygos propa-
gavimu, kuri neperkama, o bruka-
kama, kai kiekviena leidžiama
knyga atmiesta komunizmu, ir ja
nuodijamas jaunimas.

— Grožinės literatūros leidyk-
los vyr. direktoriumi yra, kaip ir
anksčiau buvo rašyta, aršus ko-
munistas, teišietis Tornau, ir di-
rektoriumi Čekys.

— Klaipėdoje Mokytojų insti-
tute ir Mokytojų seminarijoje,
kurį laiką dėstė dr. Užpurvis, gim-
nazijoje — Bajoras, Bruzdėlinai-
tė, Grudzinskas, Labrencaitė. Yra
septynios pradinės mokyklos, ku-
riose mokinių nėra tiek daug ir
dauguma rusų vaikai. Septintoj
mokykloje vedėja — Liaudinskytė,
ketvirtoji — Ona Simonaitytė,
penktoji — Marija Purvinienė.
Spauda rašo, kad yra trys vidu-
rinės mokyklos. Žinoma, jie čia
turbūt įskaito ir jūrininkų moky-
klą ir mokytojų seminariją. Tre-
čios gimnazijos direktoriumi bu-
vo rašytojas Saliamonas Šmerau-
skas — Salys—Šemerys. Buvusi
Liepojaus gatvė pavadinta Mon-
tės ir joje Nr. 43 yra Kultūros na-
mai, kuriuose, apart raudonojo
kampelio ir skaityklos, daugiau
nieko nėra.

— Bolševikai Klaipėdos krašte
pristeigė įvairių namų, pav. Prie-
kulėje — senelių ir invalidų na-
mus, Plikiuose — invalidų, Kin-
tuose — senelių ir kitur. Bet tie
seneliai bei invalidai, tai daugu-
moje rusai ir vietos komunistai.
Prikulėje įkurtas kolchozas ir
pavadintas Gegužės 1-sios kolek-
tyviniu ūkiu ir vedėju F. Gulbi-
nas, seniūnu — A. Mežys, de-
šimtininku — J. Žadeikis. Kai-
kurie valsčiai turi du ūkius, bet
vadovauja rusai.

— Klaipėdoje, buv. trašų fab-
rikas "Union", pavadintas "Arto-
jas", vilnionių audinių fabrikas

"A. B. Memel", pavadintas "Tri-
nyčiai", konditerijos gi fabrikas
"Lascha", pavadintas "Gegužės
pirmosios" vardu. Eilė ir kitų fab-
rikų jau naujais vardais — "Gul-
bė", "Liejynys", "Syrius" ir kt.
Bet kas, darbo yra, o viskas eina
Rusijos gilumon, ir vietovės nieko,
ir niekad taip darbininkai nebuvo
nuplyšę, kaip prie bolševikų, o
apie valgytą negali būti ir kal-
bos. Vietos gyventojai nudrįskę,
išbadę, kad kiekviena diena po
kelias laidotuves vyksta, o jų tuš-
tumas papildo iš Rusijos kapapai.
Šiaip propagandoje geriausiai, ir
tas spaudoje, bet ne Klaipėdos, o
kitų miestų, kai šie laikraščiai
neleidžiami įvežti. Bendrai, Klaipė-
dą išskirta ir jai jėjimas be do-
kumentų negalimas, bet ir taip
tik ištikimi partiečiai gali įvažiuo-
ti. Ir šiaip į kiekvieną miestą be
leidimo negalima.

KANADOS MAŽOSIOS LIETU- VOS BICIULIŲ DRAUGIJOS Centro Valdybos pasisakymas Mažosios Lietuvos reikalais

MLBD - ja įsisteigė Kanadoje
ir kituose pasaulio kraštuose tiks-
lu moraliai ir materialiai remti
specifinius mažalietuvių reikalus
bei stiprinti jų politinę kovą už
Mažosios Lietuvos (ML) išlaisvi-
nimą iš svetimųjų jungo ir sujun-
gimą su Didžiąja Lietuva.

Siekdami užsibrėžtų tikslų, Ka-
nados Mažosios Lietuvos Biciulių
Draugija, be daugelio kitų darbų:

1. Telkė lėšas mažalietuvių rei-
kalams, tiek šelpdama pavieniūs
žmones, tiek jų organizacijas ar
spaudą;

2. Aktyviai rėmė visuomenės
reikalavimą įsileisti į Vliaką pilna-
teisiu nariu ir ML atstovą;

3. Suorganizavo ir finansavo
ML Tarybos pirmininko E. Simo-
naičio kelionę į Kanadą ir JAV-es,
kad pagyvinus politinį ML klausim-
ą ir tuo reikalu įteikus memo-
randumą JAV Užsienio Reikalų
Ministerijai.

Tais savo darbais KMLBD - ja
įrodė, kad jos veikla yra pavesta
išimtinai ML ir mažalietuvių la-
bui. Kiekvienas mažalietuvių lai-
mėjimas buvo karštai pasveikin-
tas, kiekvienas pralaimėjimas su-
laukė paguodos žodžio. Siekta tik
to, kas gali padėti ML vėdamai
laisvinimo kovai ir galutinam jos
sujungimui su Didžiąja Lietuva.

Iš kitos pusės laukta to paties
— tik pozityvaus, konstruktyvaus
darbo ML laisvinimo srityje. Tik-
ėtasi, kad ML atstovas, įsijungęs
į politinį lietuvių darbą, padės
jungti beirstančias gretas, lipdyti
skylančias puses, šaldyti įkaitu-
siusius. Su apgailėstavimu tenka
paminėti priešingą ML atstovų
laikyseną Vliake, kaip:

1. Balsavimą už panaikinimą
Revendikuojamų Sričių Tarnybos,

tos tarnybos, specialiai įsteigtos
ML reikalams puoselėti ir skirtos
MLT atstovui;

2. Pasisakymą prieš Tautos Fon-
do Tarnybą, tuo įsivieliant į parti-
nes grumtynes;

3. Aktyvų įsijungimą į Vliko
"pasiuntinybės" steigimą Bonno-
je;

4. Visišką ML klausimo kėlimo
vengimą ir jos reikalų nagrinėji-
mo migdomą, paskutiniu laiku net
išstumiant ML žmones ar jos bi-
čiulius iš Vlikuo ir VT artimų sri-
čių.

Toks ML atstovų krypimas į
partiskumus ir atsigrėžimas nuo
savo tiesioginių uždavinių, sukėlė
abejojimą ir nepasitikėjimą ML
reikalais KMLBD - jos narių tar-
pe. Tokia ML atstovų laikysena
yra pavojus sužlugdyti bičiulių
draugijas ir visiškai sustabdyti
ML organizacijų ar jos žmonių rė-
minimą.

Tat KMLBD - jos Centro Val-
dyba maloniai pageidauja, kad ML
atstovai bendruose lietuvių orga-
nuose laikytųsi neutraliai vidaus
pobūdžio ginčuose ir visų labiau-
siai užsimtų ML sričių ir klaus-
imų puoselėjimu, jos medžiagos
surinkimo bei nutiesimo kelio į
darnų visų lietuvių sugyvenimą ir
jėgų sutelkimą mūsų pagrindini-
am tikslui — Mažosios ir Didžiosios
Lietuvos išlaisvinimui.

Kanados MLBD - jos
Centro Valdyba

IS VISO PASAULIO

Pasirašyta Austrijos
taikos sutartis

Praeitą sekmadienį Vienoje, ka-
rališkuose Belvederio rūmuose ke-
turi užs. reik. ministrai, iškil-
mingai pasirašė Austrijos taikos
sutartį, kuri suteikia Austrijai pil-
ną nepriklausomybę. Pagal pasi-
rašytą sutartį, okupacinės kariuo-
menės privalo išvykti iš krašto ne
vėliau, kaip po 90 dienų nuo su-
tarties ratifikavimo, kuris numa-
tomas apie šių metų galą. Austri-
ja sutarty pasizada laikytis neuti-
ralumo. Jai leidžiama turėti 35
tūkst. vyrų kariuomenę. JAV val-
sekr. Dulles spaudžiant ir ru-
sams padarius nuolaidų, buvo pa-
lankiai išspręstas reparacijų klau-
simas. Pasirašant sutartį, visame
krašte skambėjo bažnyčių varpai,
o vakare austrai džiaugsmingai
šventė savo nepriklausomybės at-
gavimą. Vakariečių ir rusų oku-
pacinės kariuomenės pradėjo ruoš-
tis evakuacijai. Rusų kariai ir jų
šeimos skuba pirkts drabužius ir
kitus reikmenis, kurių, jie žino,
neras savame krašte.

Įvyks keturių didžiųjų susitikimų

Anglams ir prancūzams spau-
džiant, prez. Eizenhovertis sutiko
dalyvauti 4 didžiųjų valstybių

konferencijoj. Vakariečių užs. reik.
ministeriai Paryžiuje parengė ir
pasuntė Sov. Sąjungai kvietimą
dalyvauti tokioje konferencijoje,
kurios tikslas būtų išlyginti nesu-
tarimus tarp komunistų ir vaka-
riečių. Sov. Sąjungos užs. reikalų
min. Molotovas prieš pasirašant
Austrijos taikos sutartį Vienoj,
pranešė vakariečių užs. reik. mi-
nisteriams, kad Sov. Sąjunga pri-
taria vakariečių pasiūlymui. Vie-
ta, laikas bei konferencijos darbo-
tvarkė dar neaptarti.

Valst. sekr. Dulles
grįžo iš Europos.

Savo viešojo kalboje jis pasi-
džiaugė pasiektais politiniais lai-
mėjimais kelionės metu. Ypač —
stambiais jo laimėjimais skaito-
ma išsuderėjimas iš sovietų suma-
žinti Austrijai reparacijas ir susi-
tarimas su prancūzais, laikytis
bendros politinės linijos Vietname,
remiant dabartinį min. pirmin.
Diem, o Bao laikyti valstybės gal-
va, iki susirinkus Vietnamo parla-
mentas, kuris nuspręs jo likimą.

Komunistai sudarė savo Nato.

Varšuvoje Sovietų Sąjunga pa-
sirašė su satelitais savitarpinės
pagalbos ir bendros karinės vado-
vybės sutartį, panašią į vakarie-
čių turimą Nato. Pasirašymo me-
tu, Bulganas pabrėžė, kad ši su-
tarti yra atsakymas vakariečiams
į jų pastangas apginkluoti vakarų
Vokietiją. Vyriausiu bendro kari-
nio štabo vadu paskirtas Sov. Są-
jungos karo ministro pavaduo-
tojas marš. Konevas. Štabo būstinė
Maskvoje.

Numušė du komunistų lėktuvus.

Netoli šiaurės Korėjos jūroje 32
kinų sovietiški Migai puolė 8 ame-
rikiečių Sabret lėktuvus. Vyko
aštuonių minučių kautynės, kurių
metu amerikiečiai numušė du ko-
munistų lėktuvus ir du sužalojo,
patys neturėdami jokių nuostolių.

Prancūzai pasitraukė
iš šiaurės Indokinijos

Vykdydami Ženjavos paliaubų
sutartį, prancūzai pasitraukė iš
paskutinio savo posto — Haipkon-
go miesto, šiaurės Indokinijoje.
Įėję komunistų Vietminh daliniai,
pradėjo areštus ir šaudymus. Per
garsiakalbius ragino visus kaloba-
rantus, kurie draugavo su prancū-
zais, patiems pasiduoti į policijos
rankas.

Naujas JAV armijos
štabo viršininkas.

Gen. Ridgway pareiškus norą
pasitraukti iš armijos štabo vir-
šininko pareigų, jo vieton presi-
dentas paskyrė iki šiol buvusį to-
limuose rytuose vyr. vadą gen. M.
Taylorą. Gen. Ridgway yra nepa-
tenkintas prezidento nusistatymui
sumažinti armiją kitų ginklų rūšių
sąskaiton.

— 00 —

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos

suvažiavimas įvyksta gegužės 28
— 29 d. d. Bostone, kur be einamų-
jų reikalų, bus ir keli pranešimai.
Renkama ir valdomieji organai.
Sąjungos pirmininku yra žinomas
Amerikos lietuvių veikėjas adv.
Antanas Lapinskas.

Briedžiai Nidoje, Lietuvos pajūryje

25 metai su Pirmyn choru

Mes gražiai pasirodome su tremtinių chorais bei ansambliais, ar tautinių šokių rateliais. Bet mes Amerikoje ne pirmieji. Jų chorai vertingi, kai aplinkuma svetima ir nutautėjimas pralenkia viską, tai pasakysime, kad vienas geriausių lietuvių išlaikyti būdų, — tai daina ir šokis. Paėmus Čikagą, kai "Ateities" šokėjai, čiagimė trečia karta, bei "Pirmyn" choras, ar Alicės Steponavičienės ansamblis, kurie jau yra lietuvių išlaikyti pavyzdžiai ir apskritai — lietuviškos dainos ir šokio propagatoriai ir jokia didesnė kitataučių šventė be minimų neapsieina.

Kazys Steponavičius

Mes neseniai minėjome Čikagos Lietuvių Vyrų choro penkmetį. Dainavos ansamblio dešimtmetį ir Clevelande — Čiurlionio penkiolikmetį. Bet tai buvo tremtinių. Gegužės 22 d. minimas muzikas Steponavičius, kai jis vadovauja "Pirmyn" chorui, 25 metų sukaktį. Amžiaus ketvirtis, vietinio čiagimio lietuviu, kuris nors trumpai bus paminėtas, kai atėjus amžiaus sukakčiai, bus plačiai nušviestas.

Kazys Steponavičius muzikiniai išsilavinęs ir vienas gabiausių chorvedžių, muzikų. Savo karjerą pradėjo 1928 m. spalio 19 d. su "Birutės" chorui. Šiame koncerte dainavo ir pažįstamas Lietuvos operos solistas tenoras Juozas Barbravičius. Pasisekimas buvo didžiausias, ir net kitataučių spauda geriausiai atsiliepė. Nors su "Birutės" choru tik du metus bendradarbiavo, bet davė Miko Petrausko: Birutė, Kaminkrėtis ir malūnininkai ir kitus, ir, net koncertine forma operą "Cavaleria Rusticana". "Birutėje" jis gražiai užsirekomendavo. 1930 m. ima vadovauti "Pirmyn" chorui, kuriame ir dabar vadovauja ir chorą išaukštinęs ir pirmieji. Nors per tą laiką dainininkai keitėsi, bet choras nesilpnėjo, o įgavo savo charakterį, svorį ir vertę. Kas jį dar įvertino, tai muzikinis fonas, kai daina neišdavo sausa, bet gyva ir įvesta į vaidybines scenas. Tas laikotarpis nesitenkinio senųjų repertuaru ar kartojančių, bei kitų mėgstamu, bet kas kartą nauju repertuaru. Paėmus dvidešimt

penkmetį — tą laikotarpį, kai buvo pastatyta 40 įvairių lietuvių ir kitataučių kompozitorių operų bei operėlių, neskaitant šimtų dainų, tai baisu darosi. Ir visa programa tik lietuvių kalba. Pažino "Pirmyn" chorą ne tik Čikaga, bet visa Amerika ir Kanada, o 1938 m. aplankė ir Lietuvą, kur dalyvavo ir Dainų šventėje Klaipėdoje, iššaukė geriausio įvertinimo. Net dalyvavę vokiečių muzikos kritikai stebėjosi tokiu geru choru ir puikiai išpildyta programa. Jie Lietuvoje plačiai koncertavo. Ir kas — visas choras pirmą kartą pamatė savo tėvų žemę ir džiaugsmo ašaromis apšverkę, sakydami: kokia graži ta Lietuva! Gražesnės pasaulyje nėra! Taip, jie suprato, pažino ir dauguma nenorėjo grįžti. Jūs sutiko gražiausiai ir globojo "Jaunoji Lietuva". Kokias tik pajamas gavo už koncertus Lietuvoje, tai viską paskyrė Ginklų Fondui. Visą kelionę patys apsimokėjo. Savo išgyventų įspūdžių ir šiandien neužmiršta ir kartoja.

"Pirmyn" choro išvažiavimas į Europą — Lietuvą, jį dar labiau sustiprino ir liko susicementavęs, joks nutautėjimas jau jį neįveiks. Dar yra ir senųjų choristų iš pirmųjų metų ir lankusių tėvynę Lietuvą, kurie dalyvauja ir šiandien chore. Tai gražu ir sveikintina!

Kazio Steponavičiaus choras yra skirtingas nuo kitų chorų ne tik repertuaru, bet ir pačiu charakteriu, dvasia. Kaip anksčiau minėta, daina scenon išėina koncertinė, su muzikiniu fonu, scenine struktūra ir dainos drausme. Kai ir reperičijos užima dainai gražius laikus, koi sulaukiamas muzikinis pastatymas. Pats dirigentas savo dirigavimu ugingas, drąsus, ir patys choristai dainuoja pilnu balsu. Gal žiūrint iš šalies atrodo, kad ir yra grubumo. Taip, kiekvienas dirigentas turi ir savo stilių, kai prie jo pripranta ir choras, ir gausi tuo pačiu kita daina ir kitas charakteris.

"Pirmyn" choras stiprus, tą negincytinai pasakys ir kitataučių kritikai. Kazys Steponavičius nerliko paprastu dirigentu ir choras ne papapiniu bei provincijiniu, bet pirmieji.

Minint K. Steponavičiaus 25 metų sukaktį "Pirmyn" choro vadovavime, tenka džiaugtis, kad lietuviška daina pirmąją, ne tik kaip lietuvišką, bet ir kaip lietuvių, kai yra dvi skirtingos sąvokos. K. Steponavičius visur ir visada duoda tik lietuvių dainą, nors ir įvilkta į muzikinį atspalvį. Jo minėjimas, pagerbiant, įvyksta gegužės 22 d., su iškilmingu bankietu Clearing Industrial Club salėje — 6455 So. Central Ave. Sudarytas ir komitetas, kuriam pirmininkauja Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis ir bankieto vedėjas žinomas prekybininkas ir veikėjas Dan Kuraitis.

K. Balsiūnas

NAUJOS KNYGOS

Aloyzas Baronas — Sodus už horizonto. Romanas. Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, 1955 m. Spaudė "Draugo" spaustuve, 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill. Aplanas dail. Algirdo Kurausko. 254 psl. Kaina nepažymėta.

Aldona — Irena Nasvytytė — Vėjo dainos. Lyrika. Terra, 3333 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. 1955 m. Tiražas 500 egz. Dailininkas Telesforas Valius. Spaudė M. Mor kuno spaustuve. 52 psl. Kaina nepažymėta.

Ursiui Gudienė — Žaibai. Poezija. Ilustravo Vladas Vijekis. Tiražas 1000 egz. Išleido "Tėviskėlė", 2313 W. 91 St., Chicago 20, Ill. 62 psl. Kaina \$1.00

Lietuviai Hamiltone. 1948—1954 m. Spaudai: paruošė Kazys Baronas ir Stasys Dalius. Penkiasdešimtieji spaudos atgavimo metai. Viršelis ir vinjetės dail. V. Bričkaus. Nuotraukos: St. Dalius, A. Juraičio, E. Gumbelevičiaus, J. Pilipavičiaus, The Hamilton Speciator, W. Zeman, J. Valevičiaus. Šioje knygoje yra 202 psl. ir 356 nuotraukos. KLB Hamiltono Apy-

linkės Valdybos leidinys. Tiražas 400 egz. Kaina nepažymėta.

Mykolas Vaitkus — Aukso Ruduo. 1950—1952 m. eilėraščiai. — Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, spaudė "Draugo" spaustuve. 120 psl. Kaina nepažymėta.

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo Pirmieji Dešimtys Metų. 1944—1954 m. Šią Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo dešimties metų veiklos apžvalgą išleido BALFas, 105 Grand St., Brooklyn, N. Y., 1954 m. Medžiagą surinko ir paruošė Antanas Sociatis. Leidinio redakcinė komisija: Juozas Boley, Albinas, S. Trečiokas, Bronė Spudienė ir Petras Minkūnas. Spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuve, Brooklyne, N. Y., 1954 m. Ilustruota. 136 psl.

Assembly of Captive European Nations. First Session. September 20, 1954 — February 11, 1955. Organisation, Resolutions, Reports, Debate. 192 psl. Adr.: 23 West 57 St., New York 19, N. Y.

LITUANIA, Lo que fue, lo que es. Legacion de Lituania, Montevideo, 1955. Gausiai iliustruota ir žemėlapiuota. 72 psl.

Buvau Kaune Karo Muziejuje

Zenonas Gerulis, Cicero, Ill.

Danties skausmo kankinamas, papuolu į garsėjantį dantų gydytojos, turinčios didelį pasisekimą, lietuvių ir kitataučių tarpe, dr. Ludmilos Petrauskienės raštinę (1405 S. 49 th Court, Cicero 50, Illinois).

Gražiai įsikūrus, dantų gydytoja, tremtinė, baigusi Lietuvos ir Amerikos universitetus. Meniško skonio baldai. Daug lietuviškų laikraščių, žurnalų, žymesni angliški žurnalai.

Šiais laikais labai lengva gimti lietuviu, bet būti juo nepaprastai sunku. Tačiau, gydytojos laukiamoji kambario sienos, šimtą ir vieną nušimtį lietuviškos. Tos sienos be žodžių kalba apie dr. L. Petrauskienės sielą ir ištikimybę savo gimtąją kraštui. Tais laikais, kada ne vienas iš mūsų keičiam lietuviškas plunksnas į amerikoniškas, atsipašau, į airiškas, savo gimtąjį kraštą maudom pamazgose ir į jo šiandienines žaidas pilam druska.

Ant sienų kabo trys didžiuliai paveikslai. Pirmas — Karo Muziejaus Kaune, antras — Nežinomojo kareivio paminklas, pastatytas iš akmenų, surinktų Lietuvos laukuose, kur vyko Nepriklausomybės kovos. Na ir trečias — puikus Kauno miesto vaizdas, žiūrint nuo Vytauto kalno į vakarų pusę.

Maziukas gabaliukas Karo Muziejaus istorijos

Akys bėgioja ir glosto Karo Muziejaus paveikslą. Kaip žinom, šį Muziejų įkūrė generolas dr. Vladas Nagius — Nagevičius, 1922 m. sausio mėn. pabaigoje, praėjusiais metais miręs Amerikoje, Clevelande. Muziejus savo apimtimi iš lauko ir vidaus, vaidavo Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą. Čia buvo pavaizduota visa Lietuvos istorija paveikslais ir dailtais. Netekę kojų, rankų, akių, gyvieji Laisvės kovų paminklai žygiuoja.

Taip rodos ir matai, saulė slepiasi ten už Muziejaus bokštą. Vakaro tylyma artėja. Ausyse liūdnas, liūdnutėlis orkestrų garsas. Nei daugiau, nei mažiau, laidotuvių nuotaika. Atsidaro Muziejaus durys. Kariškoms gretomis, juodomis uniformomis, simbolinius ginklus nešdami ant pečių, žingsniuoją gyvieji Laisvės kovų paminklai — Karo invalidai.

Sustyrusia, ledine koja žengia lyg kūdikis pirmuosius žingsnius, invalidų vyresnysis Bronius Tvarakūnas, dirbtinai šonkauliais ir kojomis, lazda pasiremdamas, visas jėgas įtempęs jada Jonas Barčius, greta jo, visas kulipkę suvarstytas Jonas Sanda, akies netekęs, sulaužytais kaulais, slenka Antanas Dabašinskas, ir kiti...

Ten toliau, tarp kryžių ir rūpintojėlių, grabinėjasi Laisvės kovose netekęs regėjimo, aklas karo invalidas Daunys.

Geriam aklam ir tamsybėje, o ne vergu, tai kas, kad man tamsu, jums, mano kraujo broliai ir sesės, šviesu, jei kas man duotų akis, ir prašytų už jas Lietuvos Laisvės, aš nesutikčiau — kalbejo jis.

Invalidai prieš Nežinomojo Kareivio Kapą ir Paminklą sustoja. Išsirikiuoja į eilę.

"Žuvusiems už Lietuvos Laisvės, ginklu gerb" — komanduoja jų vyresnysis Bronius Tvarakūnas. Gerbdami ginklais, papuoštais Vycio Kryžiaus kaspiniais, atiduoda pagarbą savo draugui — Nežinomam Kareiviui.

Liūdnai groja orkestras. Dedamos gėlės ant Nežinomojo Kareivio Kapo. Minia tyli susimąšiusi, vyrai nusiėmę kepurės, jų plaukus vėjas kedenas. Širdyje kartoją Didžiojo Lietuvis Vaidanto žodžius:

"Garbė karžygiams, žuvusiems už tėvynę, bet garbė ir tėvynei, kad yra kam už ją žūti"...

Prie aukuro pribėga labai judrus kareivis. Kariškai pagerbia. Uždega aukurą. Kodėl dūmai dengia apeigas, minias, kryžius, rūpintojėlius ir paminklus.

Orkestras groja taip liūdnai, jausmingai, tveriančiai už širdies: "Marija, Marija, Dangaus Karalienė Šviesi"...

Iš bokšto leidžiasi didžiulė Valstybinė vėliava, Tauta gyvena su

ir gėlėmis. Čia lietuvių tauta ir svetimieji sudėjo tūkstančius brangiausių vainikų.

Graudingai įspūdingos vėliavos nuleidimo vakarinės apeigos iššaukdavo ašaras, ne tik lietuviui, bet ir prašalaciui. Mačiau, kaip šalty bent kokiems sentimentalumams suomių ekskursantų būrys, dalyvavęs tose apeigose, šiuostė ašaras.

1946 m. Vokietijoje — Detmole, sutikta iš Rygos latvė dr. H. Pauzulis, parodė sudžiūvusią rožę, įdėtą knygon, iš mūsų Karo Muziejaus sodelio.

— Per karo audras, per bombas, išnešiau tą roželę — sako ji.

1937 m. lankant Kauną, ji dalyvavo vėliavos nuleidimo vakarinėse apeigose, Karo Muziejaus sodelyje. Jos žodžiais tariant, tą roželę jai padovanojė labai malonus, simpatingas, Lietuvos Kariuomenės Majoras Šeštakauskas, Karo Muziejaus pareigūnas. Ta rožė esanti iš Muziejaus sodelio, kur yra palaidotas Nežinomas Kareivis, žuvis už Lietuvą. Jų ekskursija, visos moterys, atminimui gavusios po rožę.

Per vėliavos nuleidimo apeigas ši inteligentė latvė moteris, žiūrėdama į labai sužalotus karo invalidus, taip susigraudino, kad slepiamos jos ašaros, daugumoje krito ant tos rožės. Šiandien ji tą rožę heparastai branginanti, laiką greta kitos panašios, kuri yra iš Brolių Kapų, Rygoje.

Akis nukreipta į Nežinomojo Kareivio paminklą, kabantį ant sienos. Dailininko Zikaro sukurta žalvarinė, skausme suklypusi, žuvusiųjų raudanti, lietuvių moteris. Prieš paminklą aukuras, ant jo aukso raidėmis žodžiai:

"Rede quod Debes" — Gražink ką privalai. Aišku, tiems, kurių mirtimi buvai laisvas.

Netekę kojų, rankų, akių, gyvieji Laisvės kovų paminklai žygiuoja.

Taip rodos ir matai, saulė slepiasi ten už Muziejaus bokštą. Vakaro tylyma artėja. Ausyse liūdnas, liūdnutėlis orkestrų garsas. Nei daugiau, nei mažiau, laidotuvių nuotaika. Atsidaro Muziejaus durys. Kariškoms gretomis, juodomis uniformomis, simbolinius ginklus nešdami ant pečių, žingsniuoją gyvieji Laisvės kovų paminklai — Karo invalidai.

Sustyrusia, ledine koja žengia lyg kūdikis pirmuosius žingsnius, invalidų vyresnysis Bronius Tvarakūnas, dirbtinai šonkauliais ir kojomis, lazda pasiremdamas, visas jėgas įtempęs jada Jonas Barčius, greta jo, visas kulipkę suvarstytas Jonas Sanda, akies netekęs, sulaužytais kaulais, slenka Antanas Dabašinskas, ir kiti...

Ten toliau, tarp kryžių ir rūpintojėlių, grabinėjasi Laisvės kovose netekęs regėjimo, aklas karo invalidas Daunys.

Geriam aklam ir tamsybėje, o ne vergu, tai kas, kad man tamsu, jums, mano kraujo broliai ir sesės, šviesu, jei kas man duotų akis, ir prašytų už jas Lietuvos Laisvės, aš nesutikčiau — kalbejo jis.

Invalidai prieš Nežinomojo Kareivio Kapą ir Paminklą sustoja. Išsirikiuoja į eilę.

"Žuvusiems už Lietuvos Laisvės, ginklu gerb" — komanduoja jų vyresnysis Bronius Tvarakūnas. Gerbdami ginklais, papuoštais Vycio Kryžiaus kaspiniais, atiduoda pagarbą savo draugui — Nežinomam Kareiviui.

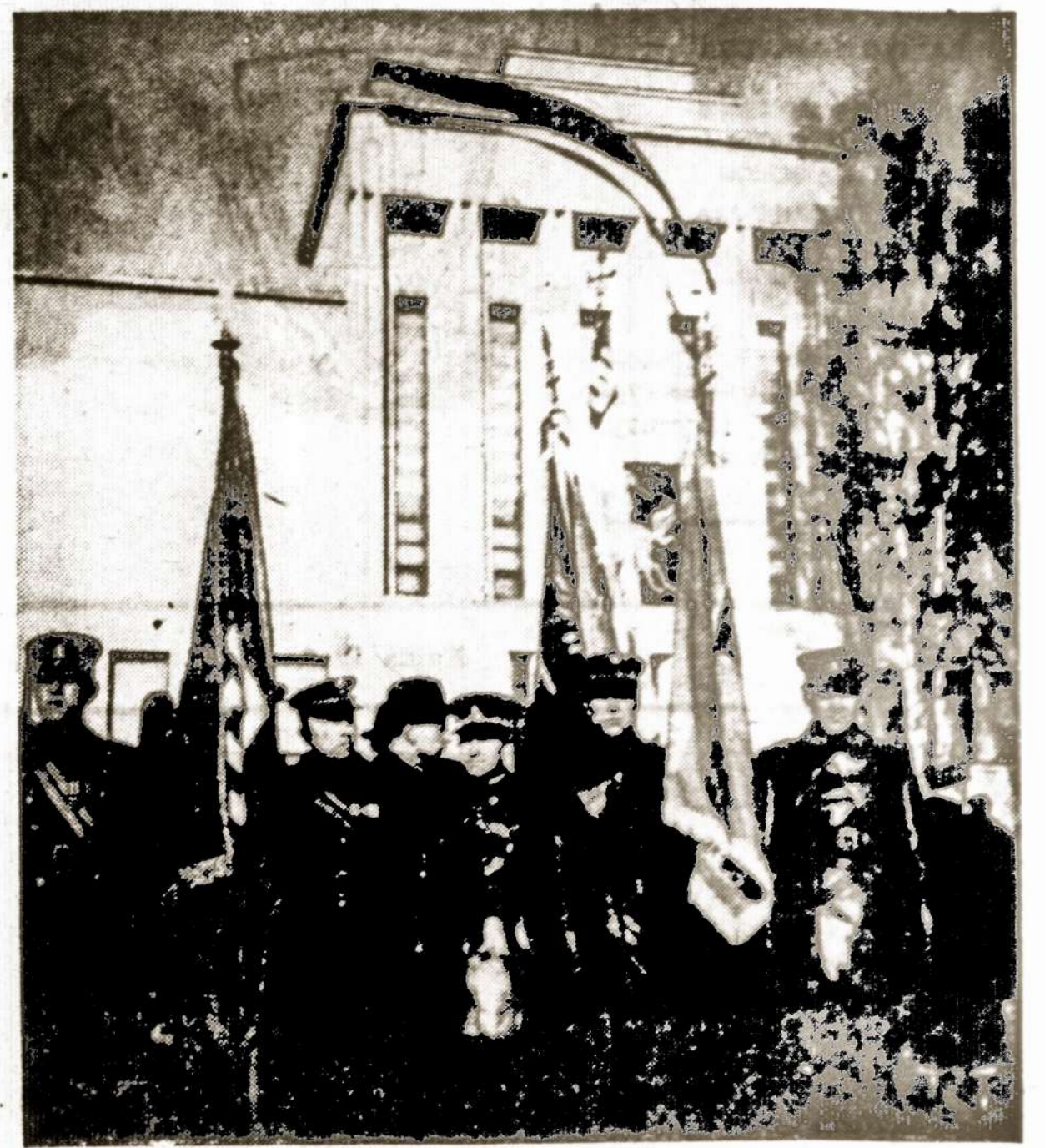
Liūdnai groja orkestras. Dedamos gėlės ant Nežinomojo Kareivio Kapo. Minia tyli susimąšiusi, vyrai nusiėmę kepurės, jų plaukus vėjas kedenas. Širdyje kartoją Didžiojo Lietuvis Vaidanto žodžius:

"Garbė karžygiams, žuvusiems už tėvynę, bet garbė ir tėvynei, kad yra kam už ją žūti"...

Prie aukuro pribėga labai judrus kareivis. Kariškai pagerbia. Uždega aukurą. Kodėl dūmai dengia apeigas, minias, kryžius, rūpintojėlius ir paminklus.

Orkestras groja taip liūdnai, jausmingai, tveriančiai už širdies: "Marija, Marija, Dangaus Karalienė Šviesi"...

Iš bokšto leidžiasi didžiulė Valstybinė vėliava, Tauta gyvena su

Lietuvos Saulių Sąjungos vėliavos prie V.D. Karo Muziejaus, Kaune

EILERAŠČIAI VAIKAMS

Balys Sruoga

OŽIS DZINGULIS

(Šoka ir dainuoja).

Aš oželis, — striukum, buhum,
Pas bobutę, — ukum, pukum,
Seklytelėj, — dzig-dzig-dzig,
Midų gėriau, — me-ke-kė.

Man bobutė, — striukum, buhum,
Griebus lazda, — ukum, pukum,
Per barzelę, — dzig-dzig-dzig,
Per šonelį, — me-ke-kė!

Aš bobutei, — striukum, buhum,
Iš seklyčios, — ukum, pukum,
Į darželį, — dzig-dzig-dzig,
Graudiau rūtą, — me-ke-kė...

Man bobutė, — striukum, buhum,
Akmenėli, — ukum, pukum,
Per kojelę, — dzig-dzig-dzig,
Kad pataikys, — me-ke-kė!

Aš bobutei, — striukum, buhum,
Per tvorelę, — ukum, pukum,
Į girėlę, — dzig-dzig-dzig,
Atriedėjau, — me-ke-kė...

LAPĖ SNAPE

(Šoka ir dainuoja).

Aš laputė — nabagutė,
Našlaitėlė ir kumutė.
Be tėvelio, be močiutės
Man pasauly reikia būti.

Man kojelės — lengvos, greitios,
Pacios kelias, pačios raitos;
Man kailėlis — tartum šilko,
Nebijau aš net ir vilko.

O snukutis man šnekutis —
Kaip uogelė, kaip bitutė:
Ar kas liūdi, ar kas guodžias —
Jis iš tolo vis užuodžia.

Jis užuodžia, kur pavojus,
Kur nereikia kelti kojos,
Kur piktų žmonių braidyta,
Kur man kilpa pastatyta.

Jei žąsiukas, ar vištelė,
Pasitaiko man ant kelio —
Plunksneles nudulkau veikiai:
Man pasauly daug nereikia...

žuvusiais ir gyvaisiais karžygiams,
kurie, tarsi tėvai, savo dukrelę
veda už rankos. Kiek čia buvo
dvasinio įkvėpimo, medžiagos po-
etams, kūrėjams, ir žodžio meiste-
riams...

Laukiamam kambary pasirodė,
malonaus veido ir išvaizdos, ele-
gantiškų judesių daktarė L. Pet-
rauskienė.

— Mes dar rodos nesimatėm —
sako ji man. — Teisingai, ponis.
Aš dar pirmą kartą savo gyvenime
matau Tamstą.

— Jūs čia Lietuvą atkuria, ne
tik gydate žmonių dantis. Tokie
brangūs lietuvių širdžiai ir akims
paveikslai, — sakau jai.

— Pakabinau, žinot, kas ma-
no sielai buvo, yra ir bus bran-
gusia. Esu lietuvi, nemanau
pati nuo savęs bėgti, — ne
nimitelėjus atsakė gydytoja, pa-
kviessdama mane į savo gydyto
kabineta.

LOKYS LEPEČKOJIS

(Šoka ir dainuoja)

Aš — gražuolis, aš — lokys,
Lepečkojis, knebnagys,
Savo ūgiu, dailumu —
Visą girią dabinu.

Mano kailis dailiai rudas,
Ir toks linksmas mano būdas:
Kur tapnoju, kur einu —
Skamba liemenys pušų.
Kur pasisuku iš tako —
Brazda, braška eglių šakos,
Tartum muzika tokia —
Skamba braškanciam miške.

Kai medaus man pasinori —
Atimu iš bičių korį:
Tas medutis, tas saldus,
Varva pats man į nasrus.

Tarp bičiųlių, tarp draugų,
Pasilinksmiti smagu...
Jeigu pritariate man —
Jus visus kviečiu ratan!

Tir-bir, bir-bir, rumpa-pumpa,
Kas tik šoka — tas suklumpa...
Tokių vaišių kad turėčiau —
Nieuomet nebitinėčiau...
Gėrciau midų, gėrciau alų,
Atsilošęs už stalo...
Tir-bir, bir-bir, rumpa-pumpa,
Šoka mamos ir suklumpa...

II.

Te sau klumpa, tesižino,
Tik namo te nevadina,
Linksta kol stalai nuo vaišių —
Ir riestainių ir ragaišių...
Tir-bir, bir-bir, rumpa-pumpa,
Rumpa-pumpa, rumpa-pumpa...

Te sau klumpa, tesižino,
Tik namo te nevadina,
Linksta kol stalai nuo vaišių —
Ir riestainių ir ragaišių...
Tir-bir, bir-bir, rumpa-pumpa,
Rumpa-pumpa, rumpa-pumpa...

Te sau klumpa, tesižino,
Tik namo te nevadina,
Linksta kol stalai nuo vaišių —
Ir riestainių ir ragaišių...
Tir-bir, bir-bir, rumpa-pumpa,
Rumpa-pumpa, rumpa-pumpa...

VISI ŽVĖRYS

(Šokdami aplink Lepečkojį ratu)

Tas Lokys, tas kreivakojis,
Jojo bitę pabalnojęs,

Neprijojo nė prie vartų,
Kai nuvirto jau ne kartą
Į kalnelį dumblo pilną,
Ir suvėlė savo vilną.

Atsikėlė iš dumblyno,
Tartum kelmas, tartum blynas, —
Pasišaušęs ir mauruotas,
Tartum veršis neraliuotas,
Šlapias visas ir apkvaišęs,
Kaip neiškeptas ragaišis.

Iš to pykčio, kad išžio,
Piauti bitę pasiryžo.

Tik bitelė, ta gudruolė,
Lokį piau pati užpuolė;
Gėlė kakton ir į žandą,
Jį pakaušį ir į sprandą...

Ir Lokys nuo tos dienos
Vaikšto kreivas, kaip susalęs...
Ir todėl jam kreivos kojos,
Kad bitelė išsukiojo...

Iš III veiksmų pjesės "Aitvaras Teisejas" — moterim ir vyraram, augalotiem ir pipiram.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Pavardė ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:
Metams — 4.50; pusel metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komiteta.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuodū-
ra. Nenaudoti rankraščiai grašini-
mi autoriams pareikalavus.

Mažiau žodžių, daugiau darbų!

Jau artėja mokslo metų pabaiga. Mokiniam bus teikiami skyrių, klasių ar mokyklų baigimo pažymėjimai. Jaunimas krykštaudamas skirstysis atostogų, o daug kurių tėvai nusiskūs, kad ir mokslo metų pabaigos iškilimėse jų vaikams nebuvo tartas vaikų gimtąja kalba žodis, kuris galėtų stiprinti lietuviškąją nuotaiką jaunū-
tėse auklėtinių širdelėse. Neabejojau, kad tokių skundų teks nu-
girsti ir šiems, kaip anksčiau tek-
davo girdėti.

Tai pagrįsti ir dėmesio verti žmonių nusiskundimai. Bet kas iš tų skundų, privatiems asmenim pasakomų. Tai tik savotiškas žmo-
gaus sielvarto išiliejimas, bet nieko konkretaus nesiekia. Šiuo atve-
ju, atrodo, bereikalingi nusiskun-
dimai privatiems asmenims, nes
žodžių išreikštieji nusiskundimai
palieka tuščiais žodžiais. Čia rei-
kia ne nusiskundimų, tuščių žo-
džių, bet konkrečių, pačių tėvų
darbų.

Manau, kad būtų visai realu,
jei lietuvių parapijų mokyklas
lankančių vaikų tėvai išrinktų at-
stovus, kurie nueitų pas savo kle-
bonus ir paprašytų, kad mokslo
metų pabaigoje, šalia oficialiosios
anglų kalbos, vaikams lietuviams
iškilimų metu būtų tartas ir lie-
tuvių kalba viešas žodis. Manau,
kad klebonas pilnai suprastų tėvų
rūpestį ir stengtųsi patenkinti jų
prašymą. Mokyklose, kur Tėvų
Komitetai, tai šį konkretų darbą
jie turėtų atlikti, o tada, reikia
manyti, netektų girdėti bereika-
lingų nusiskundimų.

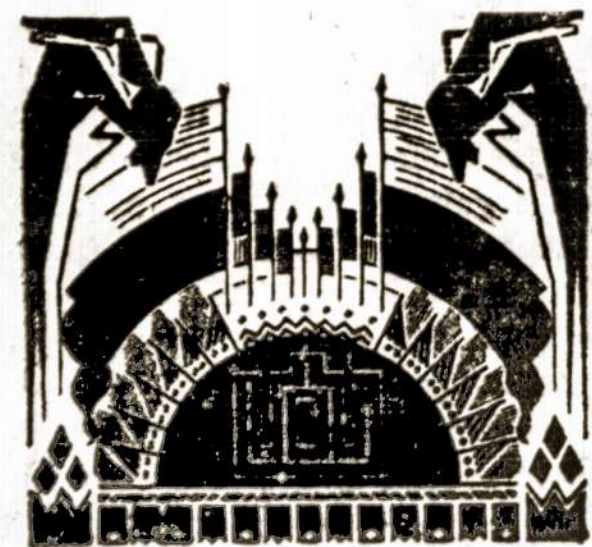
Dažnas tautietis privatuose po-
kalbiuose nusiskundžia, kad jų vai-
kams mokiniam skiriamųjų pamal-
dų metu, nėra lietuvių kalba nei
šv. Evangelijos, nei pamokslų.
Šiuo atveju neieškokime nei šios
negerovės atsiradimo priežasčių,
nei "kaltųjų" asmenų. Šią negero-
vę reikia atitaisyti, įvedant mo-
kiniams šalia anglų kalbos ir lie-
tuvių kalbą šv. Evangeliją ir pa-
mokslą. Aišku, kad dėl tam tikros
tvarokos, patys klebonai to pa-
daryti negali. Reikia, kad tėvų ko-
mitetų atstovai, o jei kur tokių
nėra, tai tėvų išrinkti atstovai,
nueitų pas savo parapijų klebo-
nus ir juos paprašytų, kad atitai-
sytų tą lietuviams vaikams da-
romąją dvasinę skriaudą. O jei
patys klebonai, tėvų atstovų pra-
šomi, negalėtų atitaisyti šios ne-
gerovės, tai tada, pvz., Čikagoje,
tėvų komitetai turėtų išrinkti ben-
drą delegaciją, kuri nuvyktų į ku-
riją ir ten atitinkamai išdėstytų
savo prašymus. Pagaliau, jei ku-
rijoje nieko nelaimėtų, tai turėtų
kreiptis net į šv. Sosto Nuncijų,
kur tikrai turėtų patenkinti tei-
sėtus tėvų reikalavimus. Bet jei-
gu patys tėvai nesims šios inicia-
tyvos, tai ne tik spaudoje, bet net
ir privatuose pokalbiuose netik-
kų nors kaltinti, kad jų vaikams
nėra skelbiamas Dievo žodis gim-
tąja kalba. Patys tėvai privalo rū-
pintis, ne tik žodžiu, bet ir darbu,
kad jų vaikai kas sekmadienį ga-
lėtų išgirsti gimtąja kalba skelbi-
amąjį Dievo Žodį!

Prieš keletą mėnesių "Drauge"
buvo straipsnis, kuriame nusiskun-
dziam, kad mažose lietuvių kol-
onijose nėra lietuvių kunigų. Ta-
me straipsnyje, autorius panagi-
rines galimybes, kokių būdu rei-
kėtų parūpinti tokioms parapi-

joms lietuvių kunigus, baigdamas
reikia minti, jei nebus parūpinti
lietuvių kunigai, tai atsakomybė
krisianti dvasinei vadovybei. Toks
teigimas yra perdrąsus ir gal vien
šališkas. Man atrodo, kad mažų
lietuvių kolonijų lietuviams kuni-
gais aprūpinimo reikalu turėtų pa-
rodyti iniciatyvos tų parapijų pa-
tys lietuvių gyventojai. Jie turė-
tų susiorganizuoti, išrinkti atsto-
vus ir pasiūlyti juos į savo vysku-
pijų kurijas. Juk mes neturime
teisines dvasines vadovybes, to-
dėl ir negalime jos nei smerti,
nei kaltinti, kad mažose mūsų lie-
tuvių kolonijose nėra lietuvių ku-
nigų. Tiesa, mes turime Jo Exce-
lenciją vysk. V. Brizgį. Bet jis
mums yra tik simbolinis, o ne tei-
sines dvasinis vadovas. Šiuo at-
veju čia irgi patys pasauliečiai
lietuvių turėtų parodyti savo su-
sipratimą ir organizuotumą. Ma-
no manymu, būtų labai gera, kad
patys pasauliečiai lietuvių išrink-
tų atstovus, kurie turėtų nuvykti
į šv. Sosto Nunciatūrą ir ten pra-
šytų, kad skirtų Jo Excelenciją
vysk. V. Brizgį lietuvių parapijų
bei lietuvių kolonijų tikybinių ad-
ministratorių. O jei mes patys
to nereikalavime, tai ir nelauki-
me, kad kas nors kitas parūpintų
mums lietuviams administratorių
lietuvių parapijų reikalams tvar-
kyti. Taip pat nereikalavime,
kad pats Jo Excelencija ar lie-
tuvių kunigai tą už mus atliktų.
Juk mūsų dvasininkija yra saisto-
ma tam tikra administracine tvar-
ka bei drausme, todėl negalime iš
jų reikalauti to, ko šiuo tarpu jie
patys negali daryti. Mes patys,
pasauliečiai, privalome sudaryti
mūsų dvasininkijai pagrindą, o
tada iš jų jau galėsime ne tik
prašyti, bet ir reikalauti, kas bus
galima daryti jų teisėtumo ribose.

Taigi, mes, lietuvių, daugiau
parodykime savo iniciatyvos, or-
ganizuotumo ir konkrečių darbų,
o ne tuščių žodžių, bei ilgų kalbų.
Jeigu organizuotai nesistengsime
patys rūpintis, kad mūsų parapi-
jų mokyklose įvairių iškilimų me-
tu, šalia anglų kalba, būtų kalba-
ma ir lietuvių kalba, kad moki-
niam skiriamųjų pamaldų metu
šalia anglų kalba būtų kalba-
ma ir lietuvių kalba šv. Evan-
gelija bei sakomas pamokslas, kad
lietuvių parapijas administruotų
lietuvių vyskupas administratorius,
tai ateityje objektyvus mūsų
nutautėjimo vertintojas turės
kaltinti mus pačius pasauliečius,
o ypač naujuosius ateivius, bet ne
dvasininkiją. Taigi, norėdami at-
taisyti negerovę, neieškokime
kaltininkų, nesivaistykime tuš-
čiais žodžiais, bet imkime kon-
krečių darbų, kuriais daug galėsi-
me pasitarnauti mūsų jaunosios
kartos lietuvių išsilikimui.

A. Tveraitis

Manau, kad būtų visai realu,
jei lietuvių parapijų mokyklas
lankančių vaikų tėvai išrinktų at-
stovus, kurie nueitų pas savo kle-
bonus ir paprašytų, kad mokslo
metų pabaigoje, šalia oficialiosios
anglų kalbos, vaikams lietuviams
iškilimų metu būtų tartas ir lie-
tuvių kalba viešas žodis. Manau,
kad klebonas pilnai suprastų tėvų
rūpestį ir stengtųsi patenkinti jų
prašymą. Mokyklose, kur Tėvų
Komitetai, tai šį konkretų darbą
jie turėtų atlikti, o tada, reikia
manyti, netektų girdėti bereika-
lingų nusiskundimų.

Motiejus Varinis

VLIKINĘ ELTĄ PASISKAICIUS

Juo toliau — juo gražiau. Šios
Eltos įžanginiu patalpintas "Baltų
Tarybos" išėjimas pabaltiečiams,
kad jie nepasiduotų paraustinei
sovietų veiklai, stengiantis palau-
ti antibolševikinių pastangų ko-
vingumą ir jas visokiais būdais
ardyti, dengiantis patrijotiniais
bei antisovietiniais šūkais, ar net
kuriant neofašistines organizaci-
jas...

Pirmausia kyla klausimas, kas
gi yra toji Baltų Taryba? Ir ko-
dėl apie tuos niekingus sovietų
kėslus lietuvišką tremtį informuo-
ja ne Vlikas ar jo įstaigos, bet iš
kažkur ištrauktoji Baltų Taryba,
apie kurios egzistavimą nė Vli-
ke, nė lietuviškoje tremtyje nieko tik-
ro nėra žinoma. Ar tikrai čia ne-
bus Elta užkibusi, kaip jau ne vie-
ną kartą yra atsitikę, ant sovieti-
nės meškerės ir savo įžanginiu
patalpiniusi naujai kuriamos "ne-
ofašistinės Baltų Tarybos" išėjim-
ą, po kuriuo slypi paraustinė so-
vietų veikla, ardanči lietuviškąją
veiksnių vieningumą, kovoje už
Lietuvos išlaisvinimą. Įtarimas
dėl tos "Baltų Tarybos" intencijų
dar sustiprėja, pastebėjus jos bū-
sintinę esant Tuebingeną, nes juk tai
aiškus pažeidimas kompetencijos
lietuviškojo "suvereno", rezidu-
ojančio kaimyniniame Reutlingene.
Ligi šiol visą savo energiją Vli-
kas eikvojo kovojant su lietuviš-
kaisiais Romos bei Londono veiks-
niais, o čia dabar — pat jo pa-
šonėje, emė ir išdygo kaž koks in-
ternacionalinis veiksny, kuris at-
sistoja virš Vliko ir daro įspėj-
mus lietuviams, latviams, estams.
"Sniego operacija" ir
šimtaprocentiniai patrijotai

Elta toliau aiškina apie niekin-
gą Sierovo paruoštą naują "sni-
go operaciją", nukreiptą prieš
emigrantus bei pabėgėlius iš so-
vietinio "rojaus". Pagal tą "opera-
ciją", sovietai stengiasi visokiais
būdais infiltruoti savus agentus į
tremtinių tarpą, kelti tarp jų ne-
santaiką, smukdyti jų vardą, etc.
Nuo savęs gi Elta autoritetingai

prideda, "jog šioje savo akcijoje
bolševikų agentai ne kartą eina
šimtaprocentiniais patrijotiniais
ar net nacionalistiniais šūkais" ir
tam esą net kuriamos neofašisti-
nės organizacijos, o komunistų ar-
domajam darbu sustiprinti, būsia
mestos didelės sumos pinigų.

Taigi, susirūpinti yra kuo. Ypač
svarbu, kad sovietų agentai, vei-
dami Eltos minimais metodais, ne-
turtėtų pasisekimo mūsų "vyriaus-
sime" rezistencijos organe Vli-
ke. Ar nėra jame falšyvu fašistų,
šimtaprocentinių patrijotų ir per-
daug pinigėlius mėgstančių asme-
nų? Atrodo, kad nėra. Nes argi
kaipeidžiškes "Sandaros" vadą p.
M. Gelžinį galėtų kas įtarti esant
falšyvu fašistų? Arba p. p. Kru-
pavičių su Karveliu esant šimta-
procentiniais patrijotais? Ne —
juodu tėra tikrai savų partijų pa-
trijotai. Šimtaprocentiniu patrijotu
galėtų būti įtariamais tikrai p. Žal-
kauskas, nes prie visų buvusių,
neabejotinai ir būsimų valdžių jis
vis gėba "aukoti"... O kai oėl
palinkimo į pinigėlius, tai reika-
las visiškai aiškus: vilkiniai vei-
kėjai, vadovaujami dr. P. Karve-
lio, bėga nuo pinigų, kaip velnias
nuo kryžiaus. Visi jie gyvena skur-
džiau už eilinį dypuką, neturėjo
ir neturi jokio turto (nė dvarų, nė
kaliošų fabrikų, nė milijoninių
biznų, nė automobilių, nė gerai
apmokamų sinekūrų) ir lietuviš-
kam darbu aukojasi tikrai iš pa-
sišventimo. Jei kartais pas kurį
iš jų ir atsiranda pinigų, tai juos
jiems kišenėn įkiša Vliko priešai,
fašistai ar komunistai. Kaip kad
neseniai atsitiko tokia "nešėstis"
su Miglino 1000 dolerių ar Simo-
naičio nuolatine "pensija" — 1500
dol. per metus. Taigi, vilkiniai vei-
kėjai absoliučiai nepaperkami, tik
tegu įvairūs Vliko priešai nekis-
ja jiems kišenėna pinigų, nes tada
jiems, kaip aukštos moralės asme-
nims, nepaisant gerų savo norų,
nieko kito nelieka, kaip tik auko-
tis ir sąžiningai vykdyti padary-
tuosius užpirkimus...

Skaitytojai rašo

Pone Redaktoriau, Jūsų redaguo-
jamame laikrašty — "Laisvoji
Lietuva" Nr. 2, K. S-tis savo straip-
sny "Ir Vlikas turi žvalgybę" vi-
sai be reikalo ir neteisingai palie-
tė Lietuvos pašta.

Jame rašoma: "Visi buvę Lie-
tuvos žvalgybos šefai turėjo kad-
rą žmonių, kurie sėdėjo ten, kur
reikia, perimdavo jiems reikalini-
gų žmonių laiškus, juos gražiai
atidarydavo, tuoj padarydavo fo-
tokopijas, o laiškus vėl gražiaus-
iai užlpydavo ir lietuviškais
laiškanėšys nunešdavo, kam jie ra-
šyti".

Aš, kaip senas paštininkas, tu-
riu griežtai pareikšti, kad Nepri-
klausomji Lietuvos pašto kores-
pondencijos paslaptis — nelieči-
mybė, remiantis konstitucija ir
atitinkamais įstatymais, buvo pil-
nai garantuota ir griežtai vykdo-
ma. Todėl niekas neturėjo teisės
paštu siunčiamos korespondenci-
jos kontroliuoti bei sulaukyti. Tik
ypatingais atvejais, valstybės gy-
nėjai bei teismo organams reika-
laujant, privati korespondencija
galėjo būti sulaukyta ir perduota
jų žinion. Taigi, Lietuvos pana-
šiai buvo daroma, kaip ir kitose
demokratinėse valstybėse.

Lietuvos pašto įstaigoje jokių
žvalgybos kadru nebuvo, jokie
žvalgybininkai paštuose nešėmi-
ninkavo ir foto laboratorijų netu-
rejo.

Pavienių asmenų nusikaltimų
visur būvo ir bus, kas negalima
būtų neigti, kad jų nebuvo ir
Lietuvoj. Bet už pašto korespon-
dencijos "kontroliavimą" politi-
nias ar kriminalinias sumetimais,
nežiūrint, kas tie "kontrolieriai"
bebūtų, teismo griežtai buvo bau-
džiami.

Labai gaila, kad savitarpio ko-
vos ginčiuose spaudoj griebiamasi
tokių netikslumų, kurie žemina ne
tik paskiros žinybos, bet ir val-
stybės garbę.

Reiškiu Tamstai, p. Redakto-
riau, nuosirdžią padėką ir pagar-
bą.

J. Tijūnas

Laiškas Redakcijai

Man patinka "Laisvoji Lietu-
va" dėl savo besąlyginės kovos už
Lietuvos krašto išlaisvinimą, lie-
tuviškos dvasios kėlimą ir už aiš-
kią ir atvirą kritiką visų mūsų
"veiksnių", kurie partinių kombi-
nacijų aritmetiką stato aukščiau
už Lietuvos ir lietuvių interesus.
"Laisvoje Lietuvoje" esu linkęs
įžiūrėti naują mūsų "Ausrą", ku-
iškeldama mūsų senųjų dvasios
didybę ir žadindama apsnūdusią
lietuvišką sąmonę kovai su Lietu-
vos pavergėjais, privedė tautą prie
naujo laisvės ryto. Mano nuomo-
ne, remdamiesi tik mūsų tautos
tradicijomis, ieškodami dvasios
stiprybės tik mūsų istorijoje ir
sekdami tik mūsų bočių, tėvų ir
brolių pasiaukojimo ir kovos pa-
vyzdžiais, išlikime nepalūžę ir
atsparūs nutautėjimo ir "suintern-
acionalizavimo" pavojams. Manau,
kad visos problemos — ūkinės,
politinės, turėtų būti sprendžia-
mos remiantis į mūsų tautos bū-
dą, istoriją, tradicijas ir krikščio-
niškąją religiją. Skolinimasis iš
kitų tautų įvairių doktrinų ir jų
taikymas mumyse, tepriveda tik
prie bezdžionavimo, tautinio cha-
rakterio silpninimo ir pavojaus
paklysti internacionalizmo šunke-
liuose. Todėl "Laisvosios Lietuvos"
atkarpoje daug mielaiu matyčiau
ir skaityčiau, kurio nors mūsų
žymesnio filosofo, ekonomisto ar
visuomenininko straipsnius, spren-
džiančius mūsų tautos įvairias pro-
blemas, santykių su laiko reika-
lavimais ir kitomis tautomis, ne-
gu Evos Peron knygą "Mano gy-
venimo prasmė". Svetimų dievių,
ir dargi labai trapių, garbinimas
mums nieko gero neatneš. Antra
vertus, turime pakankamai ir savų
ryškių asmenybių, kurių "gyveni-
mo prasmė" ir darbų išskėlimas
paskatintų mus sekti jų pavyz-
džiu Lietuvos labui.

Prašau nesupykti už atvirą žo-
dį, bet tai sakau tikrai draugiškų
jausmų skatinamas.

Linkiu Tamstai ir "Laisvajai
Lietuvai" kuo geriausias sekmes.

Inž. J. Kalėda

Medellin, Kolumbija

Gražiosios lietuvių ir svečioj šaly su daina ir šokių nesiskiria.
Žalioj lankoj Blezdingelė plezda.

Trumpai ir drūtai

ANGLIJOS KRONIKA

— Anglijos Vietininkijos Val-
dyba nutarė leisti Vietininkijos
reikalams skirtą laikraštį. Pa-
rengiamieji darbai jau pradėti.
Pradžioje jis bus neperiodinis ir
spausdinamas rotatoriumi.

— Londono lietuvių parapijos
veikėjas P. Bulaitis šventė savo
visuomeninio darbo 40 m. ir 60 m.
amžiaus sukaktuves.

— Londono LAS skyriaus na-
rys Jasinskas ir jo šeima sunkiai
materialiai nukentėjo gaisro me-
tu. Skyriaus valdybos iniciatyva,
buvo padaryta rinkliava ir surink-
toji parama 23 svarų sumoje nu-
kentėjusiems buvo įteikta.

— Londono skautai surengė
gražiai nusisekusį Motinos Dienos
minėjimą. Programoje, tarp kitų,
labai puikiai pasirodė pačių skau-
tų sudarytas ir V. Mamaičio ve-
damas skuducijų orkestras.

— Jauna Anglijos LAS Vieti-
ninkija gražiai pradeda savo veiki-
lą. Veiklus Londono skyrius, ne-
senai pastatęs vaidinimą ir suren-
gęs kelis įspūdingus minėjimus,
vėl pradėjo repetuoti draminių vei-
klą ir rengtis Tautos šventės —
rugsejo 8-osios minėjimui.

— Nottinghamo skyrius, vado-
vaujamas energingo ir gausu vi-
suomenininko J. Galbuogio, savo
narių skaičių padvigubino ir savo
veiklos planuose turi gražiausių
užsimojimų. Veiklai stiprinti, yra
įkūręs gražiai veikiantį Nottin-
ghame Lietuvių Klubą, kuriame
renkasi vietiniai lietuvių laisva-
laikio praleisti.

— Londono Lietuvių Sporto ir
Socialinio Klubo vadovybė, už lie-
tuviškos visuomenės kiršinimą ir
nedrausmingumą, pašalino iš sa-
vo tarpo Klubo narį A. Molį. Molis
žinomas, kaip socialistinės spau-
dos korespondentas iš Londono,
kuris savo korespondencijose gru-
biu tonu suvedinėja sąskaitas su
atskirais, jam nepatinkamais, as-
menimis.

CLEVELAND, OHIO.

— LAS skyrius, š. m. gegužės
mėn. 21 d., šaukia narių susirun-
kimą. Bus padarytas pranešimas
iš JAV Vietininkijos atstovų su-
važiavimo, aptarti organizaciniai
reikalai ir išklaudyta paskaita. —
Vieta ir laikas bus pranešta kiek-
viavam nariui atskirai.

— LB šios apylinkės valdyba,
gegužės mėn. 8 d., p. p. Žiūrių re-
zidencijoje, turėjo posėdį. Dekla-
mos pastangos išparduoti M. K.
Čiurlionio kūrinių patefono plokš-
teles, rengiamasi Lietuvių Dienai,
kuri įvyks š. m. birželio mėn. 19
d., minint Čiurlionio Ansamblio
15 metų veiklos sukaktį; kultūros
namų pirkimo reikalams paskirta
100 dol. ir aptarta visa eilė rei-
kalų.

Taip pat buvo atitinkamai pa-
gerbtas apylinkės valdybos pir-
mininkas Stasys ir sekretorius —
Stasė, nes tą dieną išpuolė Stasių
vardinės. Po to, p. p. Žiūriai vi-
sus ten buvusius skaniai pavaiši-
no, nuosirdžiai priėmė. Besvars-
tant įvairius reikalus, besidalinant
kasdieninėmis, rūpinomomis minti-
mis, greitai prabėgo kelios valan-
dos. Maloniems šeiminiškams nuo
širdus aciu už vaišes ir rūpestį.

— L. S. "Ramovė", š. m. gegu-
žės mėn. 29 d. (sekmadienį), Ker-
nėnų ūkyje, rengia didelę ir įdo-
mią gegužinę. Žada būti įvairių
netikėtumų, staigmenų. Reikėtų
dalyvauti ir įsitikinti.

— Berašant šias eilutes, gegu-
žės 1 d., gauta sukrečianti žinia,
kad savo gyvenamojo namo rūsyje
rastas pasikoręs Klemešas
Karosas, 44 m. amž., buvęs Lie-
tuvos kariuomenės kavalerijos ka-
pitonas. Paliko žmoną, tris maža-
mečius vaikus ir svainius — Nas-
topkus. Nelauktos mirties prieža-
stis — nesėkmė prekyboje. Maž-
daug prieš tris mėnesius buvo pir-
kęs maisto produktų parduotuvę,
bet tas reikalas jam nelabai seke-
si,ėjo prie bankroto. To nepakei-
damas, atrado mirtį...

Dalyvavo lietuviškame gyveni-
me. Priklausė LB, LS "Ramovė",
Skautų tėvų ir remėjų dr-jai, SLA
ir kt. Buvo renkamas į valdybas
ir pasiimtas pareigas atlikdavo
sąžiningai, kruopščiai. Nemaloni-
nūs, bet primintini faktai, kad mū-
šis apylinkė užpuolė šios rūšies
nelaimė. Bemaž metų bėgyje, jau
trečias vyras pasirinko minėto ke-
lio mirtį.

— Lietuvių dramos sambūris
"Alka" (Detroit), š. m. gegužės 8
d., lietuvių salėje, mūsų visuome-
nės parodė savo sugebėjimus, su-
vaidindami P. D. Lensky 3-jų vei-
ksmų komediją "Nervai". Režisio-
rius — Justas Pusdešris. Mėgstam-
tieji linksmaji žanrai, turėjo pro-
gros gardžiai pasijuokti. Aktoriai,
beveik visi, pasiimtas roles suvai-
dino pakankamai gerai. Matyti,
kad režisierius turėjo daug darbo,
bet daviniai pasigerėtinai. Vaidino
pats rež. J. Pusdešris, Vyt. Ogilius,
D. Petraitienė, B. Kotkienė, V.
Dubilienė, K. Gričius, D. Mamė-
naitė, J. Vyta. Geriausias sėk-
mės.

Prieš pradėdant vaidinimą, šio
vakaro rengėjai, daug nuobodulio
inėsu ne pabaigiamais sveikini-
mais ir įvairiaspalvėmis kalbomis.
Minimos "ceremonijos" truko be-
veik dvi valandas.

J. Veprynas

IŠ FICC VEIKLOS, Prancūzija

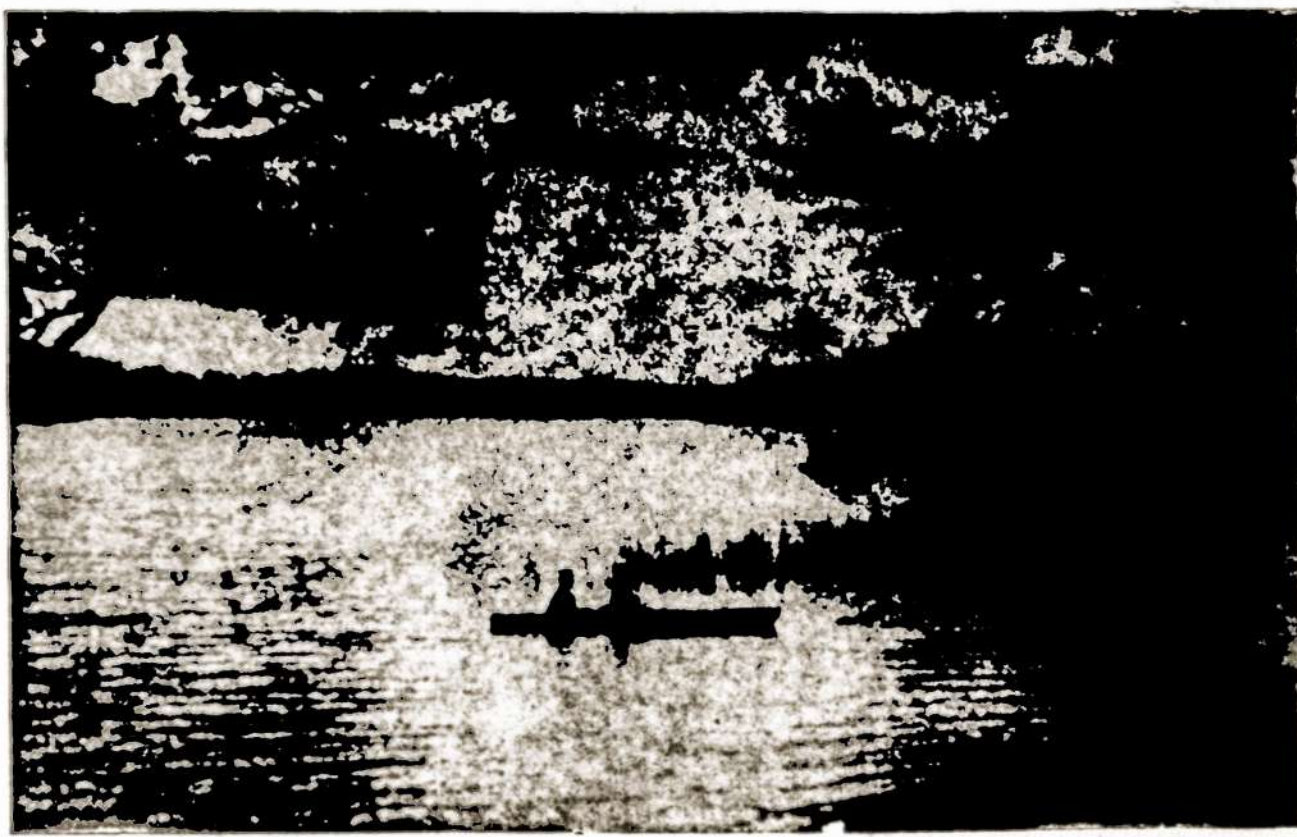
Tarptautinis Frontas prieš Ko-
munizmą (FICC) jau plačiai vei-
kia visame laisvame pasaulyje,
kurio tikslas užkirsti kelią komuniz-
mui ir daryti aktingą propagandą
išlaisvinimui pavergtų tautų.

Prancūzų Tautos Jeanne D'Arc
šventės proga, FICC pirmininkas
p. Povilaitis padarė platų praei-
simą apie Lietuvos tragediją, kri-
minalinį komunistų nusikaltimą
dėl Lietuvos ir kitų pavergtų tau-
tų sunaikinimo ir jos išvadavimo
klausimą.

Dabartinė akcidentalinė politi-
ka toli gražu neveikia dėl išlaisvi-
nimo pavergtų tautų. Reikia ko-
voti prieš komunizmą ne žodžiais
ir konferencijomis, bet realistine
politika, kaip kovojama prieš tarp
tautinį nusizengimą.

Priimta rezoliucija dėl sudary-
mo tarptautinio bloko iš laisvojo
pasaulio tautų, nuo Azijos iki Eu-
ropos, užkirsti kelią komunizmui.

Fronto Generalinė Delegacija
yra pavesta Šiaurės Amerikoje
p-lei Liudai Mikulskytei, New
Yorke.

Plaukia sau laivelis piliakalnio link...

LIETUVIAI PRIE IWO JIMA

Prieš dešimt metų amerikiečių marinai po ilgų ir sunkių kautynių su japonais, užėmė Iwo Jimą salyną ir mūsų įkarštyje iškėlė vėliavą — pergales simbolį.

Sunkios buvo kautynės. Ilgai dievaitis Marsas laikė svarstyklės pusiausvyroje, o pykčiu alsuojantis Pasaidonas, patėvio rūstunų grumojo, tartum vykdydamas blogųjų dvasių suokalbuis.

Karo vadai ir jų štabai nemigo, naktimis planavo, gaudė žinias ir rikiavo atakas. Daug karių žuvo didvyriais, legendomis atpasakojama jų žygiai.

Dėkinga amerikiečių tauta, įvertindama ir įamžindama Iwo Jimą vėliavnešius, Vašingtone pastatė didingą paminklą: grupę kareivių kautynių aplinkybėse kelia vėliavą. Jie į tai sukaupe visas dvasines ir fizines jėgas. Su vėjais ir priešo atakos tam priešinasi, vykdo kovos draugų norą, reiškiantį visumos veiksmų apvainikavimą.

Ir mūsų trispalvė buvo keliamama ne vieno mūsų įkarštyje. Ją keliant ir saugojant, žuvo ne vienas savanoris karys, kovūnas. Ją kelė ir priešpauzės laikais — į medžius, bažnyčių bokštus, pakelėse, kalneliuose. Ji plėvėsojo ir švietė, kaip saulė, visų lietuvių širdyse. Kiekviename miestelyje vėliavnešiams paminklai buvo pastatyti, kad ir kuklūs, bet didingi. O Kaune — Karo Muziejaus sodelyje, kaip šventovėje, buvo paminklas, pastatytas iš akmenų, kurie buvo surankioti vietovėse, daugiausia krauju už laisvę sulauistose.

Dažnai, oi dažnai vėliava pamirštama. Jos vieton, aptemę partiskumu, pradeda kiloti partines gaires, kaip šikšninius vimpilus. Jomis mostigoja komitetai posėdžiuose, bendruomenės sueigose ir veiksmų būstinėse. Vėliava už-

miršta. Ji piktaudojama. Nekeleliama, o pridengiamą užmaskavimui partinių siekimų. Dažnai ji tampa bilieto, nupirkto vakarynan, paženklinimu.

Ir kyla visuotinis nusivylimas, nebeplėvėsoja mūsų vėliava, kaip turėtų plėvėsuoti...

Visuot — kabinetuose, posėdžių salėse, sueigose. Pavienius pasirodymus aptemdo iškeltų partinių vimpilų šešėliai.

Bet jos spalvos yra gyvos gyvos žmonių širdyse ir šviečia skaidriai. Jos sako: meskite partines gaires. Įneškite į posėdžių ir sueigų sales lietuvišką trispalvę.

Pranas Lukas

IŠ SKAUTŲ PASAULIO

GRAŽIAI PASIRODĖ JŪRŲ SKAUTAI

Gražiai praėjo Čikagos jūrų skautų tradicinis parengimas, palikęs gilų įspūdį. Praeitį turėję bei matę daug parengimų, bet minimas, kuris tiek organizaciniu, tiek nuotaikos atžvilgiu negali priilygti. Turėtume vieną nepamiršti prieš vertinant, kad jėgos, kurios tą vakarą ruošė, buvo jaunos. Vakarų programa, kad ir nedidelė, bet pajaurinimui vakaro nuotaikos, tikrai derinosi su svečių norais. Svečiai daugumoje buvo skautų rėmėjai bei tunte priklausančių skautų tėvai, nors netrukio ir Čikagos visuomenės. Tenka pastebėti, kad šį parengimą tikrai spontaniškoje nuotaikoje laikė jaunimas, kurio buvo didesnis dalis. Tai labai gražus pavyzdys kitoms organizacijoms, kurių parengimuose labai mažai tenka pamatyti mūsų prieauglio. Nežinau kodėl, bet matydami tiek daug jau

nimo, nenoromis buvau priverstas pagalvoti, kur jis būna per kitus šokių vakarus? Nejaugi jūrų skautija rado tą formulę, kuri veiktų cementuojančiai jaunimo tarpe. Tikriausiai jau prabėgo tos kelios valandos Čikagos Jūrų Skautų draugystėje, palikdamos naujos rūšies įspūdžius, būtent, kad mūsų pastangos nenueis veltui, bet liks kelrodžiu ateityje. Linkėčiau jauniems jūrininkams ir ateityje išlaikyti savo užsibrėžtus tikslus, tokioje tradicijoje ir nepamirštant patarimų, jungti mūsų jauną jėgą po lietuviškoms spalvomis skrendančių vimpilų.

Matęs

Vokietijoje — "Aušros" tunto sueigos

Balandžio 19 d. buvo "Aušros" tunto sueiga, kurios metu atsisveikinta su paliekančiais gimnaziją abiturientais, skautais vyčiais: V. Kiaupa, V. Raišiu, L. Žandovaitė ("Laisvosios Lietuvos" bendradarbiu) ir A. Brinkiu. Tuntininkas Gailius tarė atitinkamą žodį. Po sueigos, suruotos kuklios arbatėlės metu buvo pažaista. Arbatėlėje dalyvavo suaugusieji skautai vadai, vadeiva Venclauskas ir mokyto skautas vytis Antanaitis.

Balandžio 29 d. eilinėje skautų sueigoje dalyvavo vyriausias skautų organizacijos kapelionas skautams katalikams kun. dr. J. Vaišnora MIC. (atvykęs iš Romos). Jis perdavė vyriausios skautų vadovybės linkežimus, nupasakojo apie Amerikos skautų veiklą, apie pernai įvykusią sukaustuvinę skautų stovyklą Kanadoje, kurioje dalyvavo apie 400 skautų ir pabrėžė, kad skautų organizacija yra viena iš kilniausių jaunimo organizacijų. Tuntininkas mokyto Gailius padėjo sveičiui už linkėjimus ir pranešimą.

VEIKALAS ANGLŲ KALBA

Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos Toronto skyrius, nors ir būdamas vienas iš pačių jauniausių organizacijų, ryžtasi savo veiklos bandymui išleisti anglų kalba dr. A. Šapokos knygą "Vilnius Lietuvos Gyvenime", pritaikytą kitataučiams.

Dėl šios knygos reikalingumo, svetima kalba, jau anksčiau spaudė gana plačiai buvo pasisakyta. Taip pat apstu nusiskundimų dėl informacijos stokos anglų kalba.

Vilniaus klausimas aktualus ir svarbus kiekvienam lietuviui, tuo labiau mums vilniečiams, kurie vienokio ar kitokio sprendimo išdavoje būsimie tiešingai paliešti. Tikėdami, kad anksčiau ar vė-

liau, narpliojant Rytų Lietuvos problemas, kiekviena medžiaga, nušviečianti tą klausimą svetima kalba, turės didelės reikšmės, todėl nutarėme imtis minėtos knygos išleidimo anglų kalboje.

Žinoma, vienam Vilniaus Kr. Liet. S-gos Toronto skyriui ši našta persunki, bet tikime visų organizacijų, kurioms tik rūpi kultūrinis darbas, nuoširdžią paramą. Neabejojame visuomenės pritarimu, kuri niekuomet nebuvo abejinga Vilniui ir vilniečiams.

O, vilniečiai, begyveną laisvąjame pasaulyje, paimkime didesniąją naštos dalį šiame darbe, būkime avangarde ir pradėkime mokėti skolos nuosimčius, kurių gyvome neįsivaizduojamos paramos forma lenkų okupacijos metu. Dauguma iš mūsų, pradant "daraktoriško" tipo pradinę mokyklą, tęsė mokslą gimnazijose, o daugelis ir aukštojo mokslo pasiekė dėka anapus gairių, visuomenės duosnumo.

Ta pačia proga. Vilniaus Kr. Liet. S-gos vardu norėtusi tarti dr. A. Šapokai nuoširdžią padėką už įdėtą didelį darbą, išleisdiant anglų kalba "Vilnius lietuvių gyvenime". Verčiant į anglų kalbą, autorius pažadėjo pritaikyti leidinio paskirčiai. Taip pat dr. A. Šapoka turi rankraštyje Vilniaus miesto istoriją, kuri laukia leidėjo, o jos pasirodymas būtų, itin, sveikintinas.

Vilniaus Kr. S-gos Toronto Skyr. Valdyba.

VAKARAS

Kai Lietuva buvo vokiečių okupuota, aš buvau dar mažas. Nežinau, kokių reikalų mano tėvai buvo išėję į miestą ir turėjo tamsant grįžti. Aš likau namie ir šiltame kambary laukiau jų. Buvo kaip tik rudens metas ir besileidžiantys saulės spinduliai skverbėsi pro stovį raudonus debesis, kurie pranašavo besartinančią audrą. Pro langą matėsi ant žemės nukritę rudi lapai, kurie, vėjo sukurių pagauti, sukosi ratu tartum laumės su šluotom ir kilo aukštytyn, virš medžių šakų. Medžiai su išsikerejusiomis belapėmis šakomis stovėjo, kaip baidyklės, mane gaudindamos. Pro jų šakas staigiai įsiutęs stiprus vėjas ir taip švilpė, tarytum ten tuzinai nematomų vėlinių lenktynės darė. Žmonės, susikūprinę ir įtraukę sprandus, ėjo gatve, tarytum ir juos, kaip ir mane, švilpantis vėjas ir tamsūs medžiai gąsdino. Ir prisiminiau aš tada daug pasakų, kurias man senelė buvo pasakojusi: apie vėlinius, baubus, raganas ir visokias šmėklas, kurios tykojo tamsiuose kampuose. Man atrodė, kad iš

LITERATUROSI PREMIJA

1955 metais gegužės mėn. 11 d., Montrealyje, Kanadoje, Vinco Krėvės Vardo literatūrinės premijos jūry komisija, sudaryta iš Dr. H. Nagio — pirmininko (Lietuvių Akademinio Sambūrio atstovo), V. Jonyno — sekretoriaus (Lietuvių Akademinio Sambūrio atstovo), J. Kardelio (Kanados Lietuvių Bendruomenės atstovo) ir K. Veselkos (Lietuvių Akademinio Sambūrio atstovo), susirinkusi posėdžio ir apsvačiusi visas 1954 metais išleistas, dar nepremijuotas lietuvių grožinės literatūros knygas, nutarė, keturiais balsais, skirti Vinco Krėvės Vardo Literatūrinę premiją (500 dolerių) JONUI AISČIUI už literatūrinį atsiminimų knygą "Apie Laiką ir Žmones". Premijos įteikimo iškilmės įvyks š. m. gegužės mėn. 28 dieną, Montrealyje.

Metropolitain operos solistas Algirdas Brazis

ir žmona Aldona, gegužės 17 d. atšventė savo vedybinio gyvenimo 15 metų sukaktį. Ta proga, posėdžiavęs Dan Kuraičio bute muziko Kazio Steponavičiaus 25 metų muzikinio darbo sukaktį minėti komitetas, pagerbė Brazis ir sudainavo ilgiausių metų. Algirdas Brazis yra minimo komiteto pirmininkas. Muz. K. Steponavičiaus pagerbimas įvyksta gegužės 22 d. 5 val. po pietų Clearing Industrial Club salėje (6455 So. Central A.), iškilmingu bankietu ir menine programa.

kiekvieno tamsaus kambario kampe tykojo vėlinis arba juoda šmėkla. Prisirinko visas kambarys raganų su ilgom šluotom ir pradėjo aplinkui mane šokti. Kiekviename kampe stovėjo po bambą ir jie visi į mane rodė pirštus. Iš po lovos išlindo didelis vėlinis su arklino kanopom ir, iškišęs ilgą raudoną liežuvį, žiūrėjo į mane, lyg norėdamas praryti. Iš vieno kampe pasimėgęs dvi žmogaus kaukoles ir daužydama jas vieną į kitą, artinos prie manęs didelis tamsus baubas. Jis, priėjęs visai arti prie manęs, išsižiojo ir norėjo mane praryti. Aš taip smarkiai surikau, kad net pats krūptelėjau ir išgirdau susirūpinusią mamą beldžiantį į langą ir šaukiant mane vardu. Labai nudžiugęs, kad tos šmėklos buvo tik sapnas, atkakinau duris ir įleidau iš miesto sugrįžusius tėvus.

Vaidevutis Brakauskas, VII kl. Vasario 16 gimnazija, Vokietijoje.

VISIEMS LIETUVIAMS PRANEŠIMAS APIE TREČIĄJĄ KANADOS LIETUVIŲ DIENĄ

Montrealio Lietuvių Organizacijų ir Visuomenės Rinktų Atstovų SEIMELIS, 1955 metų balandžio mėnesio 17 dieną susirinkęs pirmojo posėdžio, visiems lietuviams praneša, kad šiais, 1955 metais, rugsėjo mėnesio 3-5 dienomis Montrealio Lietuvių Seimelis Montrealio mieste ruošia Trečiąją LIETUVIŲ DIENĄ, į kurią kviečia atsilankyti visus Kanadokius posėdžio ir apsvačiusi visas 1954 metais išleistas, dar nepremijuotas lietuvių grožinės literatūros knygas, nutarė, keturiais balsais, skirti Vinco Krėvės Vardo Literatūrinę premiją (500 dolerių) JONUI AISČIUI už literatūrinį atsiminimų knygą "Apie Laiką ir Žmones". Premijos įteikimo iškilmės įvyks š. m. gegužės mėn. 28 dieną, Montrealyje.

Seimelis praneša, kad yra numatoma bendrais brožuais imant, ši Trečiosios Lietuvių Dienos Kanadoje programa:

1. Rugsėjo 3 dieną, šeštadienį, didelėje salėje, bus visų lietuvių subuvimas — vakaras — balius, kad visi lietuviai galėtų susitikti vienoje vietoje. To vakaro metu numatomas trumpas Trečiosios Lietuvių Dienos Kanadoje rengėjų pranešimas — sveikinimas ir vaišės bei šokiai.

2. Rugsėjo 4 dieną, sekmadienį: a) iš ryto pamaldos bažnyčiose, b) sporto rungtynės, c) organizacijų susirinkimai, d) vakare didelis koncertas — aktas.

3. Lietuvių Dienos metu: a) ruošiamas individualus menas ir liaudies dirbinių parodos, b) išleidžiamas Kanados Lietuvių Metraštis.

4. Rugsėjo 5 dieną, kuri yra Darbo šventė, Trečiosios Kanados Lietuvių Dienos dalyvių pasisvečiavimas ir išsikirstymas į namus.

Trečiosios Kanados Lietuvių Dienos ruošimas vykdomas pasiskirstius atskiromis komisijomis, kurios skelbs savo pranešimus ir visuomenę prašoma juos sekti ir į juos atsiliepti.

Bendrai, žinių gauti prašoma kreiptis į Informacijų ir Metraščių komisiją, kurios adresas yra šis: Informacijų Komisija, 7722 George Street, Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.

Visus tautiečius kviečiame į bendrą darbą, kad pasitarnautume savo Tautai, Tėvynei, žmonijai ir Kanadai.

Montrealio Lietuvių Organizacijų ir Visuomenės Rinktų Atstovų Seimelis.

EVA PERON

MANO GYVENIMO PRASMĖ

(Tęsinys)

Kad niekas nepasijustų pažemintas gaudamas pašalpą, kurią jam suteikiu. Kad visi grįžtų patenkinti, neturėdami reikalo nusizeminti dėkodami man.

Tuo tikslu sugalvojau argumentą, kurs, laimei, gerai patarnauja: — Jeigu tai, ką duodu, nėra mano, tad kam man dėkoti?

Tai, ką aš duodu, tikrumoje yra tu, kurie juos išsineša.

Tai, ką aš darau, yra tik grąžinti vargšams tai, ką mes jiems esame skolingi, nes tai iš jų buvo paimta neteisėtai.

Aš nesu daugiau, kaip tik kelias, kurį pasirinko teisingumas, kad galėtų įvykdyti be atodairus. Todėl dirbu viešai. Aš nepretenduoju daryti kitą dalyką, kaip tik teisingumą, o teisingumą reikia administruoti viešai. Tai aš daug kartų pakartojau mano penkių metų kovų laike, kad niekam dabar nebeatrodo pažeminančių dalykų prisitartinti prie mano darbo stalo.

Todėl aš niekad ir nelaukiu padėkos, kas yra savo rūšies nusizeminimas, nors mane ir jaudina daugiau, negu bet kas kitą vargšų dėkingumas. Užvis todėl, kad jis pasireiškia taip nuosirdžiai.

Atsimenu vienos moteriškes laišką, kuriai buvau pasiuntusi siuvimo mašiną. Iš pirmojo savo uždarbio ji man atsiuntė penkis pesus. Apgailėstauju, kad dabar nebeturiu to laiško po ranka, kad ji čionai išstai pakartotiau, nes iš jo matosi, kaip gerai panaudojamas gautas daiktas. Iš kiekvieno to laiško eilutės matosi, kaip grynai ir skaisčiai yra liaudies siela. Visuose laiškuose atsispindi šita sielos didybė. Koksai oligarchas pasakys, jog ir vargšai moka meluoti. To neužginčysiu, tačiau esu tikra, jog jie daug mažiau meluoja, negu turtuoliai! Ir jeigu meluoja, tai galų gale daro iš būtinumo, tuo tarpu, kad jie, turtuoliai, meluoja iš malonumo!

Tačiau man atrodo, jog jau per ilgai kalbu apie šį dalyką. Ir teisingai Generalis Peronas sako, kad aš per daug jautri visuose reikaluose.

Kaip darysiu, visus šiuos dalykus rašau, kaip jie iš širdies plaukia. Bijau ką nors užmiršti, kas galėtų mano reikalus suprasti, kaip mano misiją Naujojoje Argentinoje.

Ne todėl, kad man būtų svarbus tas supratimas. Ne. Bet esu suinteresuota, kad mano draugai kiek geriau suprastų Peroną ir jo liaudį... jo bemaškinimus.

Visus šituos dalykus girdėjo mane sakanči viešai ir visur bemaškiniai, kurie kreipėsi į mane, kad gavus jiems reikalingų dalykų.

Todėl jie ateina pas mane nesijausdami ešą pažeminti ir daugelis net yra linksmi, būdami drauge su manim.

Aš to taip norėjau. Ir dar daugiau, aš stengiausi, kad tai įvyktų. Kad jie kreiptųsi į mane prašydami teisingumo, reikalaudami savo teisės.

Ką daugiau jie manęs paprašo. Jie prašo to, ko iki šiol jiems visad užlaikydavo ir ką Peronas jiems prižadėjo: truputį gerbūvio, truputiuką laimės.

Tikrumoje, gerai analizuojant, jie ateina prašyti žodžio išpildymo. Todėl aš tenai jaučiuosi, kaip viena iš jo tarnautojų, be kitokios algos, kaip tik jo ir mano liaudies meilė ir niekas daugiau neuždirba šiame pasaulyje, kaip aš!

Svarbu, kad Perono žodis išsipildytų. Tie, kurie mane goro prašo, tikrumoje prašo Perono, o prašyti Perono, nėra pažeminimas, net aukščiausiai patatytiesiems. Ir dar mažiau kokiame bemaškinimui, kurs jame mato tėvą ar draugą.

Todėl aš įsileidžiu į tokius paaiškinimus.

Kad Dievas duotų, kad jie bent kiek patarnautų, ir aš būsiu dėkinga.

XXXIII.

MEILĖS SKOLA

— Sudiev, "seni", jam šaukia. — Sudiev, "Peronėli".

— O, kad tu niekad nenumirtum, Perone!

— Sudiev, "Joneli".

Seniems oligarchijos politikams, kieta sprando ir garsių pavardžių ponams, visa tai atrodo juokinga ir demagogiška.

Jie niekada nesimaišo tarp liaudies. Nes jie biauėjasi būti drauge su liaudim. Nes jie nesijaučia patogiai tarp "minios".

Ir kada kuris iš jų, turįs daugiau ambicijos, nūgalėdavo šitą pasibiaurėjimą ir nepatogumą dėl palipėjimo į aukštą poziciją, panaudojant liaudį, kaip atsipyrimo ar pasišokėjimo lentą, tada liaudis į juos žiūrėdavo, kaip į kitos klasės žmones.

Ir jeigu tai nebuvo koks daktaras, vistiek, jį vadindavo daktaru, kad jam parodžius, jog jo nekasko vienu iš sąvųjų.

Su Peronu vyksta priešingai: liaudis jį sveikina ir su juo apseina, kaip su vienu iš sąvųjų; tarsi jie būtų vienas iš šeimos narių.

Ir aš tuo džiaugiuosi.

Tai yra gryna meilė, kaip niekas kitas šioje žemėje: meilė be užsitarnavimo ir be saiko: tai gryna liaudies meilė, kurią tegalima atlyginti tik meilės darbais.

Tai yra tikra, visiškai tikra.

Kada važinėjame po mūsų miestą ar keliaujame per kraštą, džiaugiuosi girdėdama šauksmus, kuriais liaudis sveikina Peroną:

Tai "bemaškinių" sveikinimai.

— Sudiev, "seni", jam šaukia.

— Sudiev, "Peronėli".

— O, kad tu niekad nenumirtum, Perone!

— Sudiev, "Joneli".

Seniems oligarchijos politikams, kieta sprando ir garsių pavardžių ponams, visa tai atrodo juokinga ir demagogiška.

Jie niekada nesimaišo tarp liaudies. Nes jie biauėjasi būti drauge su liaudim. Nes jie nesijaučia patogiai tarp "minios".

Ir kada kuris iš jų, turįs daugiau ambicijos, nūgalėdavo šitą pasibiaurėjimą ir nepatogumą dėl palipėjimo į aukštą poziciją, panaudojant liaudį, kaip atsipyrimo ar pasišokėjimo lentą, tada liaudis į juos žiūrėdavo, kaip į kitos klasės žmones.

Ir jeigu tai nebuvo koks daktaras, vistiek, jį vadindavo daktaru, kad jam parodžius, jog jo nekasko vienu iš sąvųjų.

Su Peronu vyksta priešingai: liaudis jį sveikina ir su juo apseina, kaip su vienu iš sąvųjų; tarsi jie būtų vienas iš šeimos narių.

Ir aš tuo džiaugiuosi.

Tai yra gryna meilė, kaip niekas kitas šioje žemėje: meilė be užsitarnavimo ir be saiko: tai gryna liaudies meilė, kurią tegalima atlyginti tik meilės darbais.

Žiausų kokį daiktą, jaučiu, jog tuo apmoku, ne tik socialinės skolos dalį, ar Tėvynės skolos savo labiausiai pažemintiems vaikams. Jaučiu, jog apmoku meilės skola!

Todėl daug kartų sakiau, jog turiu tęsti kovą reikalo atveju, net iki gyvybės atidavimo: nes tokios meilės skolos, kurią aš turiu iš atžvilgio į liaudį, negalima apmokėti kitaip, kaip tik gyvybe.

XXXIV.

DARBO DIENOS PABAIGA

Mano socialinės pagalbos audiencijose beveik visada mane lydi svetimų kraštų lankytojai, aukšti valdžios valdininkai ir peronistinio judėjimo draugai. Ir tai nesudaro man nemalonumų. Net priešingai, tai man patinka.

Kas liečia svetimąsiu, jie savo akimis pamato, jog netiesa yra tie šmeižtai, kurie skleidžiami po pasaulį.

Valdininkai ir judėjimo draugai mane palydi, ir man patinka matyti juos šalia savęs. Yra gers, kad ir jie laiks nuo laiko pajustų liaudies šauksmą ir skausmą. Tuo būdu jie netam oligarchais!

Ir pastebėjau, jog kada kuriam nors iš mūsų pradeda dūmai kilti į galvą, tada jam pradeda nebeatikti šis kontaktas su liaudimi, su bemaškiniais. Ir jeigu jis prieš tai greit nereaguoja, jis būna žuvis.

Aš žinau, jog draugai, valdininkai ir svečiai iš užsienių eina pažūrėti mano darbo, atsižvelgiant į mane, o ne į tuos vargšus, ku-

riais aš rūpinuosi, ir daugelis ateina tiesiog iš tuščio žingeidumo, o tačiau aš ir jiems esu šimtą kartų labiau dėkinga už atsilankymą į socialinę pagalbą, negu kad už atsilankymą į Rezidenciją. Ypačiai tai liečia artimiausius Prezidento bendradarbius, nes bijau, kad žmonės, kurie turi atsakomybę valdžioje, paskendę savo darbe, gali prarasti kontaktą su liaudimi net prieš savo pačių valią.

Ir be to, ministeriai man daug pagelbsti mano pareigose. Ir jie juo labiau man padeda, juo dažniau jie mane aplanko ir mato, ką aš darau.

Taip pat man patinka, kad mano socialinės apsaugos popiečiuose atsilanko sindikalistai, kurie paskiau turės pas mane audienciją. Kadangi beveik visi mano įsitaigų pinigai iplaukia iš jų, yra visai teisinga, kad jie matytų, kaip aš juos išleidžiu. Nes galų gale aš nesu daugiau, kaip viešųjų lėšų administratorė

Visada vėlai tepabaigiu savo darbą šiose socialinės apsaugos dienose. Daug kartų jau nebevažinėja požeminiai traukiniai, nei miesto geležinkelio traukiniai, nei kai kurios tramvajų ir omnibusų linijos. Tada šeima, kurių reikalus aš svarstau, ir kurios gyvena toli nuo Sekretariato, turėtų rimtų nepatogumų pasiekti savo gyvenamąsias vietas, jeigu aš negalėčiau panaudoti jų reikalui mano svečių automobilių.

(Bus daugiau).

Europoje, šiaip geležinės uždangos, dar vargsta apie 10 tūkst. lietuvių. Iš jų apie 3 tūkst. asmenų, pagal naują įstatymą, gali atvykti į Ameriką. Bet jiems reikalingos garantijos. Suprantama, jas gali parūpinti tik geraširdžiai Amerikos lietuviai. Aišku, čia visiems yra darbo ir visus vienodai riša artimo meilės pareiga: brolius iš vargo vaduoti. Padarykime tai be atsikalbinėjimų ir atidėlojimų. Sudarykime garantijas arba suraskime sponserius. Bostono BALFO 17-to skyriaus valdyba, gavo iš BALFO Centro reikalingų informacijų ir blankų garantijoms sudaryti. Bostono lietuvių patogumui, informacijos gaunamos šiose vietose: KELEIVIO redakcijoje — 636 E. Broadway, Lietuvos Garbės Konsulate — 395 West Broadway, South Boston, Mass. Minėtose įstaigose ne tik gausite informacijų, bet rasite tremtinių sąrašus, norinčių ir galinčių atvykti į Ameriką. Čia rasite pažįstamų ir prietelių. Prašome pasirinkti, kas ką pageidauja.

Blankų užpildymas. Jas užpildyti be atlyginimo pasižadėjo J. J. Romanas, gyvenęs 395 Broadway, S. Bostone. Tel.: SO 8-7635. Priėmimo valandos: — kiekvieną dieną nuo 6 iki 9 val. vak. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Pageidautina geriausiai skambinti telefonu ir susitarti dėl pasimatymo.

Bostono BALFO 17-to skyr. valdyba nuoširdžiai dėkoja bendradarbiams, ir prašo visų gerovės lietuvių tautos ir paramos, sudarant tautiečiams garantijas. Nepamirškime, kad tik mes esame jų viltys ir paguoda.

Bostono Balfo
Skyriaus Valdyba

A. A. JONAS BRAZDŽIONIS

Tik keturiasdešimt metų peržengęs, pačiame žydėjime, gegužės 16 d. Čikagoje mirė tremtinis, Lietuvos kariuomenės karininkas leitenantas, vienas jaunėsių spaudos darbininkų Jonas Brazdžionis, kai anais — nepriklausomybės laisvais bandė plunksną karinėje spaudoje, o Amerikoje jau kuris laikas "Drauge" duodavo politinius klausimus straipsnių ir šiaip reportažų. Žinoma, buvo eifinis, bet darbštus, ir gal būtų išsivystęs. Bet pačios gyvenimo sąlygos kiekvieną gyvą žaboją ir jei kas padaroma, tai miego atsižadėjus, bet toks darbas nėra turiningas bei produktingas.

Velionis kilęs nuo Panevėžio. Žiaunių kaimo, Subačiaus valsč. Baigė Pasvalio komercinę mokyklą, Lietuvos Karo mokyklą ir trejus metus studijavo chemiją Vokietijoje — Bonnos universitete. Amerikoje ir bandė. Plačiai dalyvavo organizacijose. Paliko žmoną, dvi dukreles ir brolių Balį Brazdžionį, taip pat spaudos žmogų.

Skaudu, kai svetima žemė turi priklausti jauna, daug žadėjusi savo tėvynei Lietuvai sūnų. Jėgos, ir jaunos, smarkiai krenta, o jų eilės nespildo, kai nutautinimo katilas verda ir tūkstančiais praryja. Velionis buvo atsparus ir tikėjosi grįžti į išlaisvintą Lietuvą, ir ryžosi stoti į pirmąsias eiles, kai kovos trimitas paušaus. Tikėjosi, bet nesulaukė...

Vadovas į sveikatą

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga

BŪKITE SVĖIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Bležis. Šioje knygoje aprašoma svarbieji svikatos išlaikymo dėsni: kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Jos kaina tik 2 doleriai su prisituntimu. Tuojau užsakykite. Antra laida, iliustruota daugeliu atvaizdų.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:
DR. S. BLEŽIS,
3241 W. 66th Place, Chicago 29, Ill.
Telefonas: RRepublic 7-7868.

Sutvarkykite Laiku Savo Automobilį
COMPLETE AUTO SERVICE
4542-44 SO. WESTERN AVENUE Tel.: CLiffside 4-0079
Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas, turi moderniausias įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad tuoj pat naudotų benzina ir alvą. Jis šioje srity dirba nuo 1936 m., taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų tel.: WA 5-7580.

Svenčių ir kitomis progomis, saviems ir svetimiesiems tinkamiausia dovana yra Prof. IGNO KONČIAUS

MEDŽIO DROŽINIAI

Gimtąjį kraštui prisiminti

223 kreidinio popieriaus puslapiuose rymoja 100 kryžių, smutkelių ir rūpintojėlių, iškreikiančių Gimtojo Krašto ilgesį ir meilę jam.

Aptarimai ir paaiškinimai lietuvių ir anglų kalbomis. Kaina \$5. —

Užsakymus drauge su pinigais siųsti: "Laisvoji Lietuva", 3157 So. Emerald Ave., Chicago 16, Ill.

HARDWARE-WALLPAPER-PAINT

Sporto įrankiai, stiklo gaminiai ir langams stiklai, dažai, sienoms popierius, vandentiekiai ir elektros įrengimams reikmenys, indai.

Ką paklausite — viską gausite ir neapsigausite. Kalbu lietuviškai, mėgstu lietuvius ir mane lietuviškai mėgsta.

CHARLES GOLDMAN, Telefonas: YArds 7-2222.
3303 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

MODERNI LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Sav. VALTER REKAŠIUS
752 West 33 St.

Uželk nusikirpti pas savo tautietį sulig savo skoniu ir pageidavimu. — Būsi patenkintas.

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS

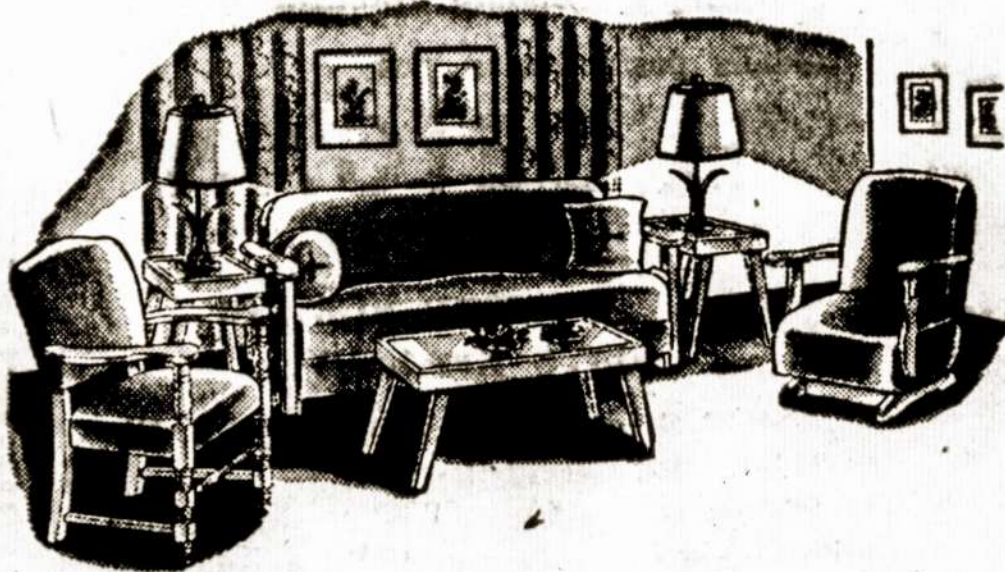
IŠ ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Šaukite:
R. ŠERENAS,
4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-2972.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ SAUGUS, GREITAS, TVARKINGAS IR NEBRANGUS PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiau sių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711
Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

AR TURĖSIME

LIETUVIŠKĄ VASARVIETĘ?

Pranešame, kad įsigijome didesnę, 14 akrų žemės vasarvietę, vardu "Hideway", prie Lobdell ežero (tarp Pontiac ir Flint). Tinkama vieta šeimyniniams ir organizacijų išvažiavimams. Ežeras didelis ir žuvingas, geras — šio pakraštys, puiki vieta maudytis. Yra išnuomavimui laiveliai. Sklypas apaugęs ažuolais, ir tarp jų ežero pakraštį išstatyti stalai valgymui. Yra ir vasarnamių, kuriuos paskubėjus užsisakyti bus galima praleisti atostogas savųjų tarpe.

Ar šis svetimu pavadinimu amerikietiška vasarvietė virs lietuviška, tai priklausys ne nuo mūsų vienu, bet nuo visos Detroito lietuviškos visuomenės.

Dėl smulkesnių informacijų — skambinti kasdien iki gegužės m. pabaigos, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius: T. O. 6-8129.

K. K. Kodačiai.

Dėmesio! Dėmesio!

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽULIŠ AFORIZMŲ RINKINYS

Virš 1,500 autorių rinkiniai aforizmai, satyros, keisti užrašai, epitetai, žymiųjų žmonių paskutiniai žodžiai prieš mirtį, 50-ties tautų rinktinės patarlės, priežodžiai, humoristinės mintys ir kiti skaitymai.

Virš 10,000 posakių visų amžių filosofų, poetų, rašytojų, teologų, ateistų, mokslininkų, politikų, avantiuristų ir kitų mintys, pradedant Moze ir baigiant Pitigilli Maksimai, kurie šimtmečiais buvo draudžiami cenzūros.

Ištraukos iš Biblijos, Korano, Talmūdo ir kitų šventraščių. Rinkinys turi 544 psl., gražiai įristas į kietus viršelius.

Labai patogus skaitymui formatas.

Neatidėliojant užsakykite šią įdomią knygą.

Kaina su persiuntimu Kanadoje — \$6.00. Vistur kitur — \$6.50.

Siųskit pinigų šios knygos platintojui ir tuoj ją gausit.

M. ČAPKAUSKAS,
1220 Bishop Str., APT 3
Montreal, Que., Canada.
(Tel. UN 1-1900)

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3541 So. Halsted St., Chicago, Ill. Telek: YARD 7-6035

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA KARČIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park / Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: Virginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus. Aprūpina gera filmine medžiaga.

Didelis pasirinkimas

Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių sąžiningas pataisymas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Virš 50 metų veikia dieną ir naktį

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie ĮVAIRIAS APDRAUDAS. Kreipkitės į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga. 4605 — 07 So. Hermitage Ave. Tel.: YArds 7-1741 ir 7-1742, arba — 4330 — So. California Ave. Tel.: LA 3-0440.

Koplyčiose veikia moderniški oro keitimo įrengimai

STEPONAS C. LACKAWICZ

Laidotuvių Direktorius

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. Virginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIQDĖSIO VALANDOJ
Saukite
MAŽEIKĀ & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 So. Western Ave. Aik. Conditioned koplyčios
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams viečia
Tieša, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime koplyčią arčiau Jūsų namų.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-rose padangos, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street. Tel.: GRovehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

BUICK'AS LIETUVIŠKAS AUTOMOBILIS

Prisidėkim prie 'Laisvosios Lietuvos' vėjau

Ir dalyvaukit laimėjimuose

Vėjau pratęstas iki 8. m. rugpjūčio mėn. 28 d.

1. Tik užsakyk "L. L." arba pratęsk prenumeratą 1955 metams ir dalyvausit laimėjimuose dovanų \$2.000 vertės.
2. Surask 5 naujus metinius prenumeratorius ir gausi dovaną \$5 vertės, o taip pat dalyvausit platintojams skirtuose laimėjimuose
3. Jei neturi galimybės dalyvauti platinime, prisidėk šiaip prie vėjau: atsiųsk adresu savo pažįstamų ir kaimynų, kurie manai galėtų tapti "L. L." skaitytojais.
4. Jei jau gauni "L. L.", pasisakyk dėl tolimesnio siuntinėjimo ir atsiųsk prenumeratos mokėstį.
5. Prisidėk prie skelbimų rinkimo bei skelbimų palaikymo. Neatidėliok. Taupyk laiką ir mažink išlaidas. Iškirpk ir tuojau pasiųsk šį kuponą:

LAIŠVOJI LIETUVA

3157 So. Emerald Ave., Chicago 16, Ill.

Pavardė ir vardas

Adresas

Siunčiu \$ "L. L." prenumeratą, prenumeratos pratęsimui; prašau siųsti "L. L.", prenumeratą sumokėsiu vėliau; prašau siųsti susipažinimui. (Norimą pabraukti). (Vieta laiškui):

(Prašas)

KĄ JIE DIRBA

Cicerlečių gegužinė,

ruošiamą birželio 5 d. Bučio sode. Ruošia LASo Cicero skyrius. Gegužinė bus su įvairia, įdomia programa ir šokiais, grojant geriausiam orkestrui.

Smulkiau — kitame numeryje.

Sį sekmadienį bus

LASo Cicero skyriaus susirinkimas pas Budriką. Numatytas ir naujos valdybos rinkimas. Kviečiami ir prijauciantieji.

Susirinkimo pradžia 3 val. po pietų.

Irena Petcoldaitė ir Jonas Montvila,

gegužės 21 d. sukuria šeimą ir jungtuvės įvyksta 3 val. po pietų Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje. — Aba tremtiniai. Jonas Montvila dirba Great Lakes Spring Co. įmoneje. Geras, sąžiningas darbininkas, visuomet besisielojąs lietuvių reikalais ir nuolatini Vasario 16 gimnazijos rėmėjas. Ir Irena, nors jauna, bet mokanti daug kalbų ir šiaip išsilavinusi. Geriausios sėkmės Jiems linki jų bendradarbiai ir pažįstami.

Skulptorius Vyt. Kašuba,

gyv. New Yorke, daro Priskėlimo bažnyčiai Toronte medines statulas. Be to, turi pradėjęs kelius darbus, bet dėl darbų Toronte, atidėti.

Teisininkas K. Truška,

studijuojąs Montrealio universitete, Kanadoje, rašo doktoratui įsigyti disertaciją, tema "Lietuvos sovietizacija".

Ars — foto studija,

kuri buvo 3362 So. Halsted St., šiomis dienomis persikėlė į erdviausią naują patalpą 3210 So. Halsted St., greta lietuviškos valgyklos "Antonetos". Ars—foto studija yra vedama tremtinio Maciežos, atliekanti įvairius foto darbus. Be to, atlieka ir foto mėgėjų darbus ir kartu rūpinasi filmine medžiaga. Darbas geras, meniškasis sąžiningas. Turi gerą vardą ir kitataučiuose.

Juozas Vitėnas,

"Lietuvių Dienų" vyr. redaktorius, yra pakviestas dirbti į Vašingtoną — Amerikos Balse, lietuvių skyriuje. Šiomis dienomis išvyko. Juozas Vitėnas, spaudoje ne naujo

kas, neprikli. Lietuvoj dirbo akademine spaudoje, o Vokietijoje, kartu su Jonu Vaideliu įkūrė, leido ir abu redagavo geriausiai pasitatusį savaitraštį "Žiburius", kurio tiražas siekė 15.000. Amerikoje — Kalifornijoje, kurį laiką redagavo "Kalifornijos Lietuvių" ir vėliau nuo pirmo numerio visą penkmetį mėnesinį žurnalą "Lietuvių Dienas", kuris puikiai pastatytas turinio, techniniu ir iliustravimo atžvilgiu, kuo lenkė ir kitataučių. Kas svarbu, išlaikė lietuvišką, sveiką, nepartinę liniją ir yra visų mėgstamas. Jo vieton vyr. redaktoriui pakviestas poetas Bern. Brazdžionis, kuris ir mokės žurnalą pastatyti. Abiems geriausios sėkmės!

A. A. LIONGINAS GURTAJUS

Balandžio 9 d. Australijoje — Adelaidėje, mirė Lietuvos kariuomenės kūrėjas — savanoris, Vyties Kryžiaus kavalierius, ats. viršila Lionginas Gurtajus, gimęs 1901 metais, Aleksandravėlėje, Obe lių valsč., Rokiškio apskr.

L. Gurtajus mokėsi Rokiškio ir Kauno gimnazijose. 1919 metais į kariuomenę įstojo tiesiog iš gimnazijos. Tarnavo 2-me pėstininkų pulke. Dalyvavo kovose prieš bolševikus Dauguvos fronte, prieš bermontininkus ties Radviliškio (už pasižymėjimą pakeltas į viršilos laipsnį) ir su lenkais prie Širvintų—Giedraičių. Čia pasižymėjo dviem atvejais: a) iš kautynių lauko išnešė sužeistą kuopos vadą, b) likvidavo priešo kulkosvaidžio lizdą ir tą patį kulkosvaidį panaudojo čia pat atsukęs į priešą. Už šiuos pasižymėjimus apdovanotas Vyties Kryžium II laipsnio su kardais.

Pasibaigus laisvės kovoms, tarnavo vidaus policijoje. Buvo veiklus šaulys ir būrio vadas. Apdovanotas savanorio ir Nepriklausomybės medaliais.

Antrojo pasaulinio karo audros vėl privertė L. Gurtajų griebtis ginklo—kovojo mūsų savisaugos daliniuose. Čia sužeistas buvo evakuotas į Vokietiją. Išėjęs iš karo ligoninės susirado sūnus Algirdą ir Vytautą, bet karo sukuryje dingo dukrelė ir žmona.

Išgyvenęs visus UNROS skryningus Kiečio ir Liubecko stovyklose, drauge su sūnum Algirdu atvyko į Australiją (antras sūnus Kanadoje). Čia visuomet veiklus bendruomenės narys, Liet. Atgimimo Sąjūdžio narys ir pastarųjų metų valdybos išdinininkas. Palaidotas West Terrace Katalikų kapinėse.

Joninės — gegužinė Brocktone birželio 26 d. pravedamos Bostono skautų tunto Žalgirio gražia, turininga ir skautiška programa, įspūdingu tradiciniu Joninių laužu. Gegužinė įvyks Brocktone. Ramovės parke. Rengia Bostono Skautų Tėvų Komitetas.

Senų įvairių knygų

galima gauti Čikagoje, Terroje (3333 So. Halsted St.), ne tik leistų Amerikoje, net ir devyniolik-tame amžiuje, bet Lietuvoje: vadovėlių, poezijos, beletristikos, scenos, mokslo populiarizacijos, vertimų ir kit. Knygos pigios ir niekur kitur negaunamos.

Jonas Kanis

MALONIAI KVIEČIA ATSLANKYTI

ir PAMATYTI

100% VIRGINIA VILNOS,

DVIGUBAI AUSTOS — LABAI

STIPRIOS MEDŽIAGOS

KOSTIUMAI SU 2 POROM

KELNIŲ žymiausių stovyklų

darbo:

PACE SETTER tik už \$55 iki \$65

PHOENIX tik už \$65 iki \$78.50

BOTANY "500" tik už \$86.75 iki \$89.75

GROSHIRE tik už \$100 iki \$140

BEN STAR

KRAUTUVEJE

DIDELIS PASIRINKIMAS. PASKUTINIS MADOS VYRAMS IR MOTE-RIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. YARds 7-3900

PADEKA

Birželio 12 - sies

minėjimas Floridoje

Floridoje, Miami kurorte, Sandaros 52 skyrius gražiai paminės birželio 12 d. — birželio 12, 13, 14 d. d. išvežtųjų prisiminimą įvairia, įdomia programa ir paskaitomis. Minėjimas įvyks Lietuvių Piliiečių Klube. Gauta veltui ir salė. Vadovauja A. Skudžinskienė, dvi-sūnų, Amerikos karo veteranų, motina, kurios vyras Petras bolševikų išvežtas į Sibirą.

"Kario" žurnale gegužinė

įvyksta geg. 29 d. Bučio sode prie Willow Springs Rd. kelio ir 83 g. Bus įvairi programa, gros Šatolio orkestras ir be to bus laimėjimų, net ir "Kario" metinių prenumera-tų. Gegužinė rūpinasi Ramovės Čikagos skyriaus pirm. Dirksis ir kartu visa valdyba. Laimėjimų pravedimu rūpinasi Švelnys. Kas norės, galės ir "Kario" prunumeratą pratešti bei užsiprenumeruoti.

Lietuviškoji Čikaga,

Tokiu pavadinimu Balys Brazdžionis ruošia iš lietuvių gyvenimo spalvotą filmą, kur jau įamžinęs turi keliolika pramogų, parengimų, vaizdų. Ir "Kario" gegužinė gegužės 29 d. bus filmuojama. — Reta progą dalyvauti ir būti filmuotam į spalvotą filmą.

Tel.: ofiso AR 6-0161

rez. GR 2-9203

Daktaras
JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas

2336 W. Chicago Ave.,

Chicago 22, Ill.

Val.: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad.,

antrad., ketvirtad., penktad.;

11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.

Tik susitarus trečiadieniais.

"Laisvoji Lietuva" išsina dėka didelio pasišventimo bendradarbių ir talkininkų Čikagoje, JAV ir visame laisvajame pasaulyje. Kas dieną "LL" skaitytojų šeima auga, kasdieną didėja jos bendradarbių skaičius.

Š. m. gegužės 15 d. "LL" gegužinės metu ir jai besiruošiant, ypatingai daug nuosirdumo parodė ir darbu prisidėjo ponios: Dūdonienė, Skeberienė, Smilgienė ir Bullinger iš Cicero, Ill., ir Kačinskienė, Krumplienė, Petrutienė, Račkauskienė ir Tulienė iš Čikagos.

"Ateties" Šokėjai, vadovaujami Broniaus Samoškos — gražiausi čia gimusio lietuviško jaunimo žiedai dalyvavo gegužinėje, atlikdami programą ir padengdami savais pinigais net kelionės išlaidas.

Adv. Antanas Lapinskas dalyvavo ir kalba sutvirtino ryšį tarp senųjų ir naujųjų Amerikos lietuvių.

Levas Vakselis atvežė mūsų mažiesiems ir jaunimui sportinių varžybų bei žaidimų programą. Jo pastangomis ir nuosirdumu "L. L." išvykos tapo jaunimo sporto ir žaidimų šventėmis.

Lietuviškosios radijo programos vedėjas p. L. Vanagaitienė ir P. Šaltimieras nuosirdžiausiu būdu pranešė savo klausytojams apie šią gegužinę.

LAS Čikagos ir Cicero sk. nariai, Valdybos ir aukštesni šios organizacijos pareigūnai buvo visad arti prie šios išvykos reikalų, tiek pasiruošiant, tiek vykstant.

"L. L." Skaitytojai ir Bičiuliai, kurių didelė dalis buvo senųjų ateivių, savo atsilankymu ir geros nuotaikos sudarymu prisidėjo prie "L. L." palaikymo.

Visiems ir visoms nuosirdus ačiū!

"L. L." Redakcija ir Administracija

PAIEŠKOJIMAS

Artimųjų paieškomi — Gustav Balbon, gim. 1914 m. ir Selenkovičius (Zelenkavičius), gim. 1924 m., abu iš Kauno.

Patys paieškomieji arba žinantieji jų adresus, prašomi susisiekti su PLB Vokietijos Krašto valdyba, adresu: Litauisches Zentral-komitee, (17) Weinheim / Post-fach 233, Germany.

Keliaudamas per Tawn of Lake, užsuk į

"DUBYSĄ" Svetainę,

4555 So. Paulina St.,

Chicago, Ill.

Taurūs gerimai, žaidimai, gera nuotaika, mandagus patarnavimas.

Sav. ALEKSAS KASPERAVIČIUS

Tel.: LA 3-9859

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: FRospect 8-1717
Valandos: po pietų 1—5; vak. 7—8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel.: HEMlock 4-8818

Dr. Ant. Narbutas

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4253 So. Archer Ave.
6757 So. Western Ave.
1
Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto.
Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 So. Archer Ave.
Įėjimas iš Whipple Ave.
Priemimo valandos:
nuo 10 iki 12,
nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.
Išskiriant trečiadienius ir sekmadienius.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.
Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4949
namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street
Tel.: VIRginia 9080 ir 9081.
Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko — Pr. Šimkaus.

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.
Stato naujus namus pagal tarti ir planus.

Atlieka įvairius remonte darbus.

JAUKUS LIETUVIŠKAS RESTORANAS IR VALGYKLA, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gerimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.
Tel.: TOWNhal 3-9472

NAMŲ STATYBA,

ĮVAIRŲS REMONTAI IR PARDAVIMAS

Jei norite remonuoti, pirkti ar užsakyti gerai išplanuotą, patogų, gražų ir pigų namą, kreipkitės pas

V. ŠIMKŲ,

4645 So. Keating Ave.,

Chicago 32, Ill.

Susitarimui šaukite:

REliance 5-8202

Šiokiadieniais nuo 5 val. p.p. o

Šventadieniais nuo 10 iki 4 val.

TELEVIZIJOS

Ir Radio Aparatų Taisymas
Sąžiningas ir garantuotas darbas
Darbo valandos: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 8 v. ryto — 8 v.v.
M. RIMKUS, 4517 S. Sawyer St.
Telef.: VIRginia 7-0087,
jei neatsako, šaukite: VI 7-3037

APDRAUSKITE

savo namus, baldus, tavernas, automobilius ir kitą turtą pas lietuvių apdraudos agentą. Mes parūpiname taip pat gyvybės, sveikatos ir kitokias apdraudas.

J. KUTRA,

Tel.: REpublic 7-7321
2405 West 51 St.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausi baldai, televizijos aparatai, orai vesinti įrengimai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių takų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.

Telefonas: VICTory 2-4226.

Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9—9:30.

Kitomis dienomis 9—8. Sekmad. 10—5 val.

Lietuviška ruginė duona, pyragus, pyragaičius, sausainius šviežius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirkite lietuviškoje

BRUNO KEPKLOJE

3339 Lituania Ave, Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. —

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

1835 Canalport

Tel. Dirbtuvės: SEely 3-2146

Namų: KEnwood 8-3092

Jonas Karvelis

3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef.: YARd 7-0677.
Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių šveicariškų laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, Lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių.

SKANIAU, ŠVARIAU IR JAUKIOJE APLINKOJE
Jūs pavalgysite pusryčius, pietus ir vakarienę lietuviškių laikomųjų valgykloje

Antonette's Lietuviška valgykla

3206 South Halsted St., Chicago 8, Ill.

Lietuviški ir vietiniai valgiai, mandagus patarnavimas, žemos kainos.

E. Galminienė ir Z. Gražienė, sav.

Apsikirkp pagal savo skonį, madą ir pageidavimus tremtinio

PETRO BALTRONO KIRPKLOJE

2543 1/2 West 71 Street.

Mandagus patarnavimas, svar: patalpa, nauji įrankiai ir ilgame-tis patyrimas.

Pavasariųjų vienaėlių kostiumų.

sportinių ir išieginų drabužių

didelis pasirinkimas pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.

Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina

ilgesniam išst. mokėjimui be nuosimėjų!

Mandagus patarna vimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vk. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbame lietuviškai.